

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

Hirdetések:
= Megállapodás szerint.

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Ingyenes népoktatás.

(K. J.) Apponyi Albert gróf, vallás- és közoktatásügyi miniszterünk a nevelésügy terén nagy horderejű újítás tervével foglalkozik. A népoktatást ingyenessé akarja tenni összes elemi iskoláinkban. E szerint tekintet nélkül a népiskola jellegére, megszűnik a tandíj fizetésének kötelezettsége.

Ez az eszme megérdemli az elismerést. A tervbevett reformnak fontosságát igazán csak az tudja megítélni, aki ismeri a népet és annak körülményeit.

Az iskolafentartó jövödelmének javarészt a növendékek után befizetett tandíjak képezik.

A tapasztalás azt mutatja, hogy általában a szegény embereknek több gyermekük van, mint a gazdagoknak. Következésképpen az iskola költségeit inkább állják a szegényemberek, mint a gazdagok. A szegényebb nép között mondhatni nincsen elterjedve az egyke, míg a gazdagok között igen. Már most ezeket tekintetbe véve megállapíthatjuk, hogy Apponyi gróf ezen újítása határozottan tehermentesíti a szegény népet.

A községi és felekezeti iskoláknál az iskolaszékekben mindenütt gazdag, nagyon sokszor gyermektelen emberek ülnek, kik mint iskolai hatóság intézkednek a családos szegény emberek erszényére. Ez bizony visszas állapot, melyet ezen reform meg fog szüntetni.

Megesik az is, hogy a szegényebbek, különösen a családelemek, tanköteles gyermekeik létezését elhallgatják csak azért, mert ha bevallják, a gyermek iskolába jár és tandíjat kell érte fizetniök. Tudom, hogy ez az állítás sokak előtt hihetetlenül hangzik, de így van. Nem mondom, hogy ez gyakori eset, de az a kevés eset, ami előfordul, az bizonyítja a nép gondolkodás módját. Megtörtént esettel tudom

igazolni, hogy vannak gyermekek, akik tíz-tizekét éves korukban látják először az iskola belsejét, mert nem volt, aki értük a tandíjat fizesse s községi illetőségük ismeretlen lévén, az előljáróság nem törődött velük. Szegény árva gyermekek, akik az iskolától távolosó majorokban nevelkednek kegyelemkenyéren, hányszor maradnak analfabéták a tandíj miatt! Nevelőik, hogy tandíjat ne kelljen fizetni, összejárás alkalmával eltagadják őket.

Ily viszonyok között úgy a kulturára, mint a nép anyagi viszonyaira nagyon kedvező hatással lenne az ingyenes népoktatás.

A magyarosítás szempontjából is nagy fontossága van. Gróf Apponyi Albert ez előtt egy évvel felemelte a tanítószolgálat fizetését és ezzel az iskolafentartók terhet emelte. Midőn ezt keresztülvitte, előáll egy másik reformmal s ezzel eszközi az iskolafentartók jövödelmét. Ily módon az amugy is súlyos anyagi viszonyok között tengődő nemzetiségi iskolák feltétlen az állam kezelésébe mennek át. És ebben nyilvánul Apponyi zsenialitása. A tisztán szociális kérdést a magyar állameszme, a magyar kultúra kérdésévé teszi és mint ilyent is oldja meg. Apponyi ez alkotásával az egységes magyar állam kiépítéséhez nagyban hozzájárul.

De van az éremnek egy másik oldala is, mely bizonyára sok gondot s nem kis fejtörést fog okozni a reform tervezőjének. Honnan veszi ugyanis az iskolafentartó a tanító fizetését és az iskola fentartásához szükséges költségeket, ha eddigi jövödelmének oroszlánrészétől, a tandíjtól el-esik? E problémát mostanában tanulmányozzák a kultuszminiszteriumban. Az 1869. évi XXXVIII. tc. iskolai alapvagyont létesítését tette kötelezővé, melynek évi jövödelmei az iskolai költségek fedezésére fordítandók. Csakhogy ez a

vagyont oly csekély, hogy a kamat korántsem elegendő az iskola fentartására.

Az anyagi kérdések megoldásán dől el a reform-terv sorsa. Ha az állam, amelynek terhei az utolsó évtized alatt óriási mértékben fokozódtak, képes lesz egyrészt az állami iskolákban szedett tandíjat nélkülözni, másrészt a községi és felekezeti iskolák elmaradó tandíjbevételeit pótolni, akkor az újítás már csak elvi kérdés. Már pedig azt hisszük, hogy alig van Magyarországon olyan ember, aki az ingyenes népoktatásnak ne volna a híve. Hiszen ez egyike a legszebb szociális eszméknek.

A tudás, a művelődés eszközeit ingyen rendelkezésére bocsátani mindenkinek, akit az állam arra kötelez, hogy legalább a minimális ismereteket megszerezze, ez nemcsak az igazság és méltányosság elveinek felel meg, hanem a kultúra terjedésének is hathatós támasza.

A szociáldemokrácia számára is tartalmaz a reformterv egy szép tanulságot. Bebizonyítja azt, hogy azok a szociális törekvések, amelyek a nagy tömegek valódi anyagi és szellemi szükségleteinek kielégítésére irányulnak, nem csak a vörös zászló alatt élnek s nem csak társadalmi forradalom által valósulnak meg. Maga az állam s a kort átértő államférfiak, amikor a rend fentartását, a fokozatos fejlődés zavartalanágát az államhatalom eszközeivel őrzik, egyszermind keresik a valódi szociális igazságokat s megvalósításukhoz szükséges eszközöket.

A kisember terheinek könnyítése ad irányt ugyszólván minden reformnak. Az ingyenes népoktatás terve is erre irányul. A teher áthárul az államra, amely ismét a vagyonosabbak vállaira rakja, az ismereteket, az iskola áldásait pedig ingyen osztogatja a szegény ember gyermekeinek.

Ma

május 10-én délelőtt az „Arany Bányás”
szálloda kerti helyiségét katona zenével
megnyitom.

Kitünő kőbányai sör!

Számos látogatást kér

Tosch Károly szállodás.

Szegény ember — gazdag ember.

Nagyot fordult husz esztendő alatt a világ sorja. A gazdasági élet képe majdnem teljesen átalakult. Más eszmények uralják, más célok vezetnek és irányítják a társadalmat, a politikát, az államhatalmat. Új társadalmi osztályok alakulnak ki s a tömegek boldogítása, anyagi erejének fokozása lett a legfontosabb, legnagyobb célja a köztevékenységnek.

Botor és vak, aki nem látja a változott iránynak nyomait köröskörül. Göcsej legelogyatottabb zugaiba is bevonul a kultúra s — akár-hogyan tagadják is a szocialisták — terjed a jólét. A tömegnyomor még rossz esztendők után sem fenyeget bennünket s a becsületes munka tisztas kenyeret nyújt. A kisbirtokos anyagi helyzetének biztossága tekintetében föléje kerekedik a középbirtokosnak, a munkás kenyere biztosabb, mint a kisiparosé. Azok a rétegek, amelyek előbb a jólét legelső fokán állottak, fokról-fokra emelkednek s a vagyoni és tehermegosztás egyenlőtlenségeit siet ellensúlyozni az államhatalom.

A szegény ember — előbbi viszonyaihoz képest — gazdag emberré lesz, míg a másik oldalon a megélhetés nehézségeivel folytatott küzdelemben pusztul, satnyul az a réteg, amely előbb a gazdasági hatalmat és tekintélyt képviselte.

A legközelebbi jövő kétségtelenül a kisgazdáké. Hiába támadja a szocialdemokrácia ennek az osztálynak még létjogosultságát is, a fejlődés iránya a kisgazdák kedvez, míg a nagybirtok terheit az új kor rettenetesen megnöveíti s jó szerencse lesz, ha a középbirtokok tekintélyes részét el nem pusztítja.

Amikor a gazdasági liberalizmus kezdődött, a kisbirtok nagy hátrányban volt. A szabadság szinte váratlanul szakadt a kisgazdák nyakába. Nem volt előkészítve, nem volt elég érett az önállóságra. Nem volt pénze a beruházáshoz, nem volt elég szakértelme a gazdálkodáshoz. A nagybirtok olcsón termelt, könnyen adott el, míg a kisbirtokos küzdött a külterjes gazdálkodás hátrányaival, az uzorával, a tisztességtelen kereskedelmi versennyel. A múlt század elején még a föld nagy része parlag. Amint a gazdálkodás kezd belterjesebb lenni, a nagybirtokos könnyen segít magán, mert a munkaerőt ugyszólván ingyen kapja. A jobbágyság felszabadítása után pedig gyorsan szaporodnak a tönkrejűtő kisgazdák sorából a gazdasági munkások, akik csekély bérért dolgoznak. Számottevő ipar, amely a munkás elemet felszívná, csak a nagy városokban keletkezik. A nagybirtokos tehát boldogulhat. A kisbirtokos azonban pusztult, mint ősszel az elgyengült legyek. Alig tud annyit termelni, amennyi családjá fenntartására elég. Kézpénz ritkán fordul meg a kezén s az adóját alig bírja előteremteni. A viszonyok változását saját javára nem képes kihasználni, mert erőtlén és tudatlan s a gazdasági szabadság nevében túrta a kizsákmányolást, táplálta a parazitákat.

De fordult egyet az élet s a kisgazda, ha a múlt bűnei és bajai még nem szedték el a földjét, lábra állhatott és erősödhetik. A viszonyok átalakulásának terhét a nagybirtok sokkal jobban érzi, mint a kiesiny, amely azonnal simulhat a konjunkturákhoz, csak tőke és értelem legyen hozzá. A verseny ránehezedik a latifundumok terményeire s a munkabér emelkedését elsősorban a nagybirtok érzi. A kisgazda a munkabértől független, sőt annak emelkedése még javára esik. Az életszükségletek drágulása nagyon kevés új terhet ró rá s az államok modern adórendszere eddigi közterheinek egy részét is más osztályokra hárítja.

De ne soroljunk fel több okot, csak mutassunk rá arra a tényre, hogy a parasztság majdnem mindenütt erősödik. A mi kis gazdáink

anyagi gyarapodásának illusztrálásához kellő adatok nem állanak rendelkezésünkre, de a németek mindenről pontos statisztikát vezetnek s kimutatják, hogy mily óriási ma már az a tőke, amely a kisgazdák által és ezek javára keletkezik. Ismeretes, hogy Németországban a parasztság erőteljes szövetkezeteket alakított. Ezeknek a szövetkezeteknek 15 millió márka az alaptőkéje s a tavalyi forgalma 1500 millió volt. A tejszövetkezetek 400, a beszerző szövetkezetek 200 milliót forgattak.

Bebizonyított dolog, hogy ott, ahol a szövetkezeti eszme testet ölt s nemcsak fogyasztási boltokban szorong, hanem a gazdasági élet termékenyebb mezőin is tevékeny, ott a parasztság erősödik; ahol azonban az uzora és tudatlanság pusztítja, ott elsatnyul.

Néhány szerény kis számoeskát a mi gazdasági életünkben is melléje állíthatunk a németek statisztikájának. Így például Mosonmegyében 20 tejszövetkezet 600.000 K. jövedelmet hozott s van olyan község, ahol a hitelszövetkezet forgalma megközelítette az egy milliót.

A parasztosztály tehát erősödik és fejlődik. Nálunk talán nem annyira, mint másutt, mert ha termelése és jövedelme emelkedik is, a terheinek könnyítéséhez alkalmas módokat nem tudja megtalálni. Gondoskodni kell arról, hogy ezeket is megtalálja s az az osztály, amelytől Magyarország regenerálása egyedül várható, oda jusson, ahol a külföldi paraszta áll. Legyen minél több gazdag paraszta Magyarországnak, de ne olyan módon, mint valamikor: uzorával, leicációjával, hanem intenzív gazdálkodással és takarékoszággal.

Hála a Gondviselésnek, jó uton vagyunk. Csak az önzés, a kapzsiság és a liberális jelzőszavak téves felfogása el ne rontsák azt, amit az utolsó évek alkottak.

Aktualitások.

(Mit csinál a kormány.) A 48-as balpártnak nem tetszik a koalíciós kormány működése. Jó Szappanos bácsi, az öreg telpóp megleckéztette a hazafiságból a függetlenségi pártot. Ki hitte volna, hogy még a függetlenségi pártot is pecsovicsoknak minősítsék valaha? De hát vannak hazafiak, akiknek semmitéle kormány sem tetszik.

Azokban válaszolt az öreg kurucnak gróf Batthyány Tivadar. Higgadt, nyugodt, tárgyilagos hangon, de határozottan megmagyarázta: mit művelt a kormány eddig és hogy a törvények alapján való kormányzás nem jelent elfeladást és hazaárulást. — Felsorolta az eddigi alkotásokat; megemlékezett az iparfejlesztési törvényről, a II. oszt. kereseti adó csökkentéséről, a vasutasok szolgálati pragmatikájáról, a tanítók fizetésrendezéséről, a munkások betegsegélyzése és balesetbiztosítása iránt tett intézkedésekről, amelyek mind a koalíciós kormány alkotásai. Tiltakozott azon vád ellen, hogy a függetlenségi párt elveit feladta s a beszéd leglényesebb pontja az, amelyben azt az elvet hangsúlyozza, hogy a magyar nemzet legnagyobb erőssége a törvény s egész történelmi multunk erőssége abban áll, hogy az alkotmányos uton hozott törvényeket megtartottuk. A függetlenségi párt ettől nem tér el soha.

Gróf Batthyány Tivadar beszéde teljes szabotossággal körvonalazza a függetlenségi párt helyzetét és törekvéseit s a balpárt megkapta a választ arra: mit művelt s mit szándékozik még tenni a kormány. A program szép perspektívát nyújt ennek a szegény országnak, amelynek nagy szüksége van a békés fejlődésre s a századok óta várt önállóságra.

(Választások a vármegyén.) A vármegyei függetlenségi párt mult héten tartott értekezle-

tén tiltakozást hallottunk abban az irányban, hogy a közigazgatási bizottsági helyek pusztán politikai és párt szempontok alapján töltsenek be. A párt maga is úgy határozott, hogy megválasztásra két férfit ajánl ugyan, de a választást pártkérdéssé nem teszi.

Bőven lehet vitatkozni afelett, hogy a közérdeknek megfelelő törekvés e a pártkérdést a helyi igazgatásba belevinni, vagy nem. Ugy látszik, hogy a függetlenségi párt többsége arra az álláspontra helyezkedik, hogy a vármegyei közéletben merev párturalmat létesíteni nem volna helyes. Erre vall az a határozat, hogy a vármegyei választásokat pártkérdéssé nem teszik.

Tárgyilag szemüvegen át nézve a dolgot, az önkormányzat, bár politikai tartalom nélkül el sem képzelhető, pártok szerint való tagozódást olyan mérvben, mint a parlament, a közérdek sérelme nélkül nem tűr meg s ez teljesen kivihetetlen is. Az önkormányzat keretében nem csak politikai, hanem leginkább helyi szempontok a mérvadók s minden érvényesülési törekvés, amely a törvényes mederben előre tör, akár egyes vidékek érdekeiről, akár személyek érvényesüléséről van szó, az önkormányzati jog s empontjából jogos és jogszerűség tekintetében nem kifogásolható. Az autonómia az önkormányzati szabadságot jelenti, amelynek korlátja csak a törvény, amelyen belül minden tényező törekelhetik az érvényesülésre.

Ezért szinte érthetetlen az az izgalom, amelyet egy-egy jelölés, vagy egyes vidékek állásfoglalása kelt. Érthetetlen az a hangneme, amely sokszor a jelöléseket követi. Hiszen sine ira et studio el lehet intézni a dolgot. Szavaz mindenki a meggyőződése szerint s a többség kifejezi az önkormányzati testület akaratát.

A választásokat rendszerint megelőző személyes kérdésekkel ép ezért nem szeretünk foglalkozni. Egyik vidék vagy személy törekvéseivel szemben áll egy más vidék vagy személy hasonlóképp törvényes törekvése, mindajánunk felett pedig áll a vármegye, amely majd eldönti, hogy melyik álláspontot helyesli s kinek adja a bizalmat.

* * *

(A vármegyei távbeszélő.) Talán egy évtizedre nyulik vissza a vármegyei távbeszélő hálózat létesítésének ügye. Régi óhaj, hogy a vármegye székvárosa, különösen az alispáni hivatal a járási székhelyekkel, a főszolgabírói hivatalok a körjegyzőségekkel összeköttesenek.

Csaknogy mihelyt az eszme először fölvetődött, a vármegye rögtön meg is akadt az anyagi eszközök hiánya miatt. Nem volt a távbeszélőre fedezet, már pedig az egész vármegyére kiterjedő telefonra sok pénz kellett volna már akkor is. Hát mennyi kell most, amikor a fa ára háromszorozódott, minden anyag megdrágult s a munkabérek szertelenül felemelkedtek. Most ugyszólván háromszoros a nehézség, dacára annak, hogy a telefonhálózat kiépítésére a vármegye jelentékeny alapot szerzett azzal, hogy a tisztviselők fizetésének rendezése folytán felszabadult pótadóból összegyűlt tőke jelentékeny részét erre a célra szánta.

Mindennek dacára a távbeszélő kiépítésére alapos reményünk lehet, mert annak sorsa erélyes kezekbe van letéve s mert a kormány hatóság támogatása is biztosítva van. Sok függ attól, hogy a községek mekkora áldozatkészséget mutatnak ebben a fontos kérdésben. Ugy tudjuk, hogy első alkalommal nem nagy készséget mutattak, ami egyébként a községek terheit mellett nem nagy esoda.

A távbeszélő hálózat nagy előnyeiről szólni talán már felesleges is. A tárgyat már többször kimerítették illetékes helyeken is. Elég annyi, hogy korszerű és jó közigazgatás távbeszélő nélkül alig képzelhető.

A folytonosan átalakuló, a rohamos fejlődés

Milyen kerítést készítsünk? Olesót, szépet, tartósat. Ez a drótkerítés.

Magasság és lyukbőség tetszés szerint.

Bámulatos olcsó árak!

Készíték acélsodrony ágybetéteket 5—10 évi jótállással. Felvilágosítás ingyen.

Szabó József

első vasmegeyei sodronykerítés, ágybetét és szitaáru üzlete
SZOMBATHELY, Köszegi u. 8. sz.

során ugyiszólván napról-napra változó életviszonyok a közigazgatásra új és új terheket rónak, munkaköre mindig tágul s a patriarkális adminisztráció korát eltemette a haladó idő. Hovatovább lehetetlenné válik minden apróesepről kérdésnek írásban való elintézése, mert az örökös személyzet szaporításnak határt szab az államok teherviselési képessége, másrészt a folytonosan fokozódó igények, amelyek a szellemi munka díját is felszöktesik. Olyan eszközökről és módokról kell tehát gondoskodni, amelyek a szellemi munkaerőt teljesebben kihasználhatóvá teszik s a közigazgatás közegeit képesítik a szaporodó munka ellátására is. Egyszerűsíteni az eljárást, megosztani a hatásköröket, előmozdítani a közvetlenséget, feleslegessé tenni a rengeteg irást, közelebb vinni a hatóságokat saját közegeikhez és a közönséghez: ezekre törekszik ma minden modern állam.

Első pillanatra látható, hogy a távbeszélő mennyire szolgálja ezeket a célokat.

Mindenkinek érdeke, hogy távbeszélőnk legyen. Nincs olyan tere a közéletnek, amelyet ne szolgálja, előbbre ne vinne, fel ne lendítene. Sok munkaerőt, a hivatalokba való járkálással elvesztegetett sok munkaidőt takarítana meg s emelné az igazgatás színvonalát, gyorsabbá és közvetlenebbé tenné az eljárást.

Különösen Zalavármegyében nélkülözhetetlen a telefon. Balatonfüredtől Stridőig terjed a megye, székhelye pedig a központok kívül, majdnem a vármegyei határszélen fekszik. Nem is kell indokolni, hogy mekkora előny volna a távolabbi vidékeknek a székvárossal való telefonösszeköttetés s mennyire megkönnyítené a vármegye igazgatását.

Nem lehet kétkedni abban, hogy minden faktor megteszi a magáét arra, hogy a régi óhajítás valóra váljon.

* * *

(A zalaegerszegi kutak.) Ennek a sokat emlegetett témának az ad újabb aktualitást, hogy a polgármester elrendelte a kutak megmeretését. Mondanunk sem kell, hogy minden józánuló gondolkodó ember szívesen vette tudomásul a polgármester rendeletét. Csak néhány vaskalapos morgott, hogy: mire való ismét ez a komédia?

Hogy mire való? Arra, hogy a talajvizet tartalmazó fertőzött kutakban megtisztuljon a víz s néhány billio mikroba elpusztuljon. Mert egészen bizonyos, hogy a mi ivóvizünk nagy részben egészségtelen s tele van bomló szerves anyagokkal. Hiszen 3-4 méter mély kutakban ez nem is lehet másképp. A víz fertőzött talajon szivárog keresztül s minden eső után feldagadnak a kutak, amelyeknek vize megszüri a piszoktól. A trágyadombok közelében, a temető szomszédságában levő kutakról ne is szóljunk.

A kutak megmerése valamiképp mégis csak használ, habár nem radikális ellenszer még akkor sem, ha minden hónapban ismétlődik.

Furt kutakra volna szükségünk, hogy tiszta és egészséges vizet kapjunk. Legalább a város azon részein, ahol a kutak ugyiszólván pocsolya vízzel telnek meg. Isten csodája, hogy egyszer nálunk is fel nem üti a fejét a szombathegyi veszedelem.

* * *

(A keszthelyi kiállítás.) Tudvalevőleg a keszthelyi kiállítás nagybizottsága a vármegyétől segílyt kért a kiállítás céljaira.

A kérvény sorsa még bizonytalan, mert sokan vannak bár, akik lelkes hívei a kiállítás tervének, de nem ritka az a nézet sem, hogy nagyobb szabású kiállítás rendezése Keszthely részéről nagyzási hóbort s az eredmény anyagi és erkölcsi bukás.

Mi nem vagyunk a pessimisták pártján. Ezuttal azonban nem akarunk arról beszélni, hogy a keszthelyi kiállítás méretei helyesen let-

tek-e megállapítva; nem akarunk jóslásokba sem bocsátkozni, csak annál a kérdésnél maradunk: van-e jogosultsága és haszna a vidéki kiállításoknak.

Nézetünk szerint igenis van. A kultúra haladásának legpontosabb fokmérői a kiállítások. Ha újabb időben praktikus értéküket — nem egészen jogtalanul — vitatják is, erkölcsi hasznukat tagadni nem lehet. Különösen áll ez hazánkra nézve, mely sok évszázadon át megmaradhatóságért védelemi harcot küzdött, azt a törekvést, hogy a nyugati államok műveltségének megfelelő színvonalra emelkedjék, csak sokkal később tűzhetette munka céljává, mint a békésebb viszonyok közt elő szomszédok.

A magyar népfaj nem nélkülözi sem az erőt, sem a szilárd akaratot, hogy a kulturmunka terén kielégítő eredményeket érhesse el. Bizonyosság rá a közelebb lefolyt néhány évtized története. E kevés évtized alatt a magyar nemzet, élvezvén háborítatlan önállóságát és élvén annak kedvezményeivel, józanul mérlegelte és megfelelően kihasználta a kínálkozó alkalmat, serényen dolgozott s céltudatosan rakott követ köre, hogy biztosan felépítse kulturájának impozáns palotáját. Nem mindig tudott ugyan kibontakozni az idegenszerűségéből, melynek nyomait iparán, művészetén egyaránt észlelhetni még ma is. De noha műveinken gyakran fájthatjuk a magyar eredetiség hiányát, nem e elégtelennel kell mégis konstatálnunk, hogy rövid idő alatt legalább is megközelítettük a kultúra ama szintjét, melyre a külföld csak évszázadokig tartó tevékenység révén juthatott.

Nemzeti önértékünket emelő tudat tehát az a tény, melyet kiállításaink dokumentálnak. De vidéki kiállításainknak ezenkívül van egy másik, erkölcsi szempontból nem kevésbé méltánylandó előnyük, az tudniillik, hogy a vidék önállóságát mutatják. Legyen a főváros büszkesége minden magyarnak; találhasson ott mindent, ami a világvárosok ékessége; legyen emporiuma művészetnek, iparnak, kereskedelemnek, — a közéletnek általában. De ne legyen tenger, mely elnyeli az apró erecskéket, még mielőtt hatalmas folyókká szélesedhetnének. Álljon magasabban, mint vidéki társai, kik dicsőségére hódolnak neki mindennel, a mi kiváló és remek, de azért súlyával ne nyomja el azokat, kik fényéhez hozzájárulnak.

Sajnos, hogy éppen ez irányban vagyunk eredetiek. Németországban például minden városnak, még a kisebbeknek is, vannak speciális aspirációi a tudás és munka terén. Lakosságszámra a mi nagyközönségeink mögött maradó városok külön tudományos muzeummal, vagy könyvtárral, állandó színházzal, esetleg többel, sőt egyetemen is dicsekedhetnek, nem is említve azt a tényt, hogy társadalmi életük sulypontja a szűkebb hazán nyugszik, — nem úgy, mint nálunk, hol tévesen értelmezett nagyzással minduntalan a főváros felé irányul tekintetünk, ama főváros felé, amelyet egész életünk avatott bírójának tartunk, nem gondolva meg, hogy épp a főváros az, mely francia, angol, német s tudja Isten, mi más — idegen égről nyeri napfényét, míg az igaz magyar élet és szokások leghívebb követője gyanánt kellene szerepelni a vidéknek.

Valamint az okos szülő sem adja oda jótéményeinek egész tarsolyát sok gyermeke közül egyetlen egynek, úgy nem helyes az ország erejét, összes szellemi kincsét, vagyonát kizárólag egyetlen városára, metropolisára pazarolni.

A ki tehát őszintén kívánja, hogy a haza kulturája és jóléte gyarapodjék, az kell, hogy az egészséges decentralizáció híve legyen és szívesen kell látnia, hogy a vidék erősödik.

A keszthelyi kiállítás épen ezt a célt szolgálja. Egy nagy magyar vidék sajátos kulturáját, gazdasági és szellemi erejét tárja fel az egész országnak előtt.

Elismerésre méltó Keszthelynek az a törekvése, hogy önálló kulturális központtá fejlődjék,

amihez jogcímet ad neki az is, hogy a Balaton-part egyetlen városa, egy tiszta magyar vidék sulypontja.

A keszthelyi kiállítás terve tehát megérdemli a vármegye és a társadalom támogatását. A magunk részéről, a tehetségünkkel kitelők osekély erkölcsi támogatással igyekezünk hozzájárulni a sikerhez, amely Keszthely érdeme, de a vármegye dicsősége is lesz.

* * *

(Tavaszi toalett.) Zalavármegye ősi, ódon székháza is új tavaszi ruhába öltözik. A múlt héten állványok vették körül a viharvert falakat s a kőművesek ki tudja hányadik mészreveget mázolták a kopottas vakolat fölé.

Ha Zalavármegye dicsőséggel teljes multjára gondolok; ha végigtekintek a térképen a Balaton-tól a Dráváig, ahol a természet bőkezű adományai s az emberi kéz munkája rengeteg gazdagságot halmoztak össze; azután pedig a százados »kvartélyházra« nézek: szinte kénytelen vagyok konstatálni, hogy ez a régi, apróablakos, nyomott épület nem reprezentálja méltó módon Zalavármegye tekintélyét.

Igaz, hogy egy vármegye tekintélye és sulya nem a külsőségeken alapszik, de van valami felemelő abban, amikor a vármegye székháza és tanácskozó terme is diszes keretét képezik az ezredéves önkormányzati jognak s annak a helyi közéletnek amely az autonómia sáncain belül kialakul.

A vármegye háza azonban most már drága paradé. Könnyen beszélnek azok a megyék, amelyek még a robotvilágban építettek palotákat, vagy akkor emelték székházukat, amikor még kevés volt a pótdó s nem volt sztrájk.

De hovatovább mégis csak rá kell szánnia magát Zalavármegyének is az építésre, mert a százados épület romlik, szűk lesz s földszinti hivatalos helyiségei már alig használhatók.

Ezidén új tavaszi toalettbe öltözött az öreg. Kívül belül tiszta. Volt idő, amikor ennyi diszszel sem dicsekedhetett s úgy állott kopott oldalával, mint a multból itt maradt gondozatlan omlatag várfal. Most pedig tetszeleg a tavaszi napsugárban, mint selyemruhába öltözött nagyanyáink.

Utak mellett.

(K. N.) Bejártam szép Zalavármegyét s amit a kitünő utakon száguldott velem a kerékpár, benyomásokat gyűjtöttem a lelkeben Magyarországnak erről a gyönyörű darab földjéről. Sok benyomást, sok feljegyzésre méltó dolgot raktároztam el. Talán majd sorra szedhetem őket. Most csak az utak mellékéről, az árok partjáról, arról a sok veszendőbe ment földről beszélek, amelyet itt ott felver a vadfű, másutt meghasogat a zápor rohanó vize, másutt pedig virágba borult gyümölcsfák szegnek be.

Még néhány év előtt itt is papsajt és szerbtövis nőhetett. Vadzabot himbált a szellő és a tüskebokrokra felkuszott a szederinda. Kóbor cigányok legelője, a dudvának kertje volt az utamelléti árokpart. Azután következett az akácia, amely kiszorította a gyomot az árokparttól; itt ott hatalmas nyárfák szegtek be az utakat. A legutóbbi időkben pedig már elérkezettünk odáig, hogy gyümölcstermő fák hosszú sora gyönyörködteti az utast és értékesíti a senki földjét.

Zalavármegye egyes vidékein az utaknak gyümölcsfákkal való szegélyezése szépen halad. Gyönyörű fasorokat láttam, épen bimbózás idején. De mennyi még a kopár utamellék; mennyi fa férne még el ebben a paradicsomkertben, amelynek áldott földje úgy növeli a fát, mint északi Olaszország.

Jól tudom, hogy a mi népünket nagyon nehéz a fásításra rábírnai. Annál nagyobb az érdeme

BITUMINA

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt tetőlemez, tartós, tűzbiztos, szagtalan kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő

tetőfedőanyag

BITUMINÁVAL fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitünő védelmet is nyújt a nap melege ellen.

BITUMINA RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE IS KIVÁLÓAN ALKALMAS.

Csakis védjeggyel ellátott tekercseket fogadjunk el.

Gyári főraktár Zalaegerszeg és vidéke részére: BREINER BENŐ fakereskedésében ZALAEGRSZEGEN.

annak, aki az akciót megkezdte s még nagyobb elismerés illeti azt, aki a megkezdett munkát befejezi.

Tudom, hogy a mai eredményt is csak hatóság és kormányintézkedés tudta megteremteni, mert nálunk minden haladásnak hatósági intézkedések vágnak esapást, nem pedig a cselekvő és akcióra kész társadalom.

A hatóságok elé a legnagyobb nehézséget az állítja, hogy szinte évezredes feifogást kell megváltoztatniok. Ázsia fátlan pusztáin kóborló, táborozó őseink nem ismerték a nap heve ellen az árnyék enyhületét. A faápolás hajlamát őshazánkból éppenséggel nem hoztuk. De a fa elleni előítélet a síksági nomád népnek annál inkább ősi vonása. Azért csak helyi körülmény, ha itt ott fakultura van. Ellenben a hatóság emberei tudnak arról, hogy milyen nehézségek merülnek fel minden közfásítás alkalmával kizárólag azért, mert a fa gazdasági, egészségügyi hasznát népünk felfogni nehezen akarja. Az utakra ültetett fa szabad zsákmánya volt jobbra mindenkinek és mielőtt gyökeret vert volna, ostornyél lett belőle. Tessék ilyen viszonyok között megőrizni a fákat, gondozni, pótolni és hozzá még arra gondolni, hogy a köztulajdonon gyümölcsös kultúrát kezdjünk, aminő például már a szomszédos Stajersorszámban is van, hol az utak gyümölcsfáinak jövődélme a közkölség apasztására szolgál és a községek preliminált jövődélmeit képezi.

Rendszeres akció után, mely számol a nép előítéleteivel és megneveli az új generációt, az utak mentén nem bozót és keserű lapu vegetál. Ma már a nép hangulata, hajlandósága a következetes munka folytán kezd megváltozni. Ebben nagy része volt annak a nagyszabású kulturakciónak, amely a faápolás feilendítése érdekében országosan megindult. A kormány vándortanítókat alkalmazott, tanfolyamokat tartott; a kertészeti szakoktatás rendeztetett; a tanítók számára gyümölcsészeti tanfolyamok tartattak; a községek faiskolák létesítésére köteleztetik s a kormány akciójának a vármegyék siettek segítségére szabályrendeletekkel, a gazdasági egyesületek pedig gyümölcsfák kiosztásával. Az ifjabb tanítói generáció már alapos fatenyésztési ismeretekkel lép ki az életbe s az iskolában igyekszik terjeszteni a fa szeretetét.

Ilyen munka után remélhető, hogy néhány évtized múlva belesznek ültetve az utak mellékei gyümölcsfákkal mindenütt, ahol azok diszlenek.

Szép vármegyénk predestinálva van a gyümölcsfa tenyésztésre. Ahol eddig kísérletet tettek, mindenütt nyomon következett a siker. Tehát nálunk igazán indokolt az akció s úgy tudom, hogy az serényen folyik is. A vármegyei közigazgatási hatóságok lelkes hívei a fásításnak s nem rég is több rendelet jelent meg e tárgyban. A gazdasági egyesület gyümölcsfák kiosztásával igyekszik a fatenyésztést előmozdítani. A tanítók oktatják az ifjúságot a faápolásra. Most már csak az hiányzik, hogy a községek is hozzanak némi áldozatot az utak befásítása érdekében s a vármegye az utadóból szánjon erre a célra jelentékenyebb összeget.

Hazánk figyelembevehető gyümölcsstermelő országgá csak úgy lehet, ha jelenlegi faállománya (mintegy 70 millió) megtízszereződik, ehhez pedig pénz és idő kell. Biztat azonban a remény, hogy valaha mégis meglesz. Itt ott már mutatkoznak az iparkodás nyomai s talán elkövetkezik az idő, amikor Magyarországról is el lehet mondani, hogy az utas gyümölcsös kertben jár.

Az izr. hitközség közgyűlése.

Május 2-án délután tartotta meg a zalaegerszegi izr. hitközség évi közgyűlést Boshán Gyula elnökléte alatt. Már harmadizben tüzték

ki a közgyűlés határnapját s most is jóval a kitűzött idő után lehetett a közgyűlést megnyitani, lévén a tagok érdeklődése olyan lanyha, hogy alig jelentek meg határozatképes számban. Boshán Gyula elnök üdvözölte a megjelent tagokat s a gyűlést megnyitotta.

A felolvasott terjedelmes előjárásági jelentésből közöljük a következőket:

Mindenekelőtt megemlékezik a jelentés arról a hitközségre nézve nagyfontosságú körülményről, hogy a folyó május hóban lesz teljes ötven esztendeje annak, hogy a tiszteletre méltó, közszeretben és köztiszteletben álló főrabbi, Engelsmann Izrael a hitközségben működik. És az isteni Gondviselés különös megnyilvánulása, hogy a hitközség Boshán Gyula elnökléte alatt ünnepelheti meg ezt a ritka eseményt, ki az ősz papot, rabbiszékének elfoglalásakor, ezelőtt ötven évvel mint ifjú üdvözölte és a kinek immár tíz éves céltudatos elnöki vezetése alatt a hitközség intézményeiben megerősödött s fejlődött modern hitközséggé. A főrabbi 50 éves működésével dísz és fényt árasztott a hitközségre és az előjárásági elhatározta, hogy még az év folyamán, méltó keretben fogja a jubileumot megünnepelni. Lépéseket tett az iránt, hogy kiérdemelt legfelsőbb királyi kitüntetésben részesüljön.

Az istentisztelet fejlesztése körül minden lehető megtett a templom szakosztály; s ha minden igényeknek megfelelni nem lehetett, oka olyan körülményekben keresendő, a miknek megváltoztatása nem állott módjában.

Az előjárásági nem mondott le arról a tervéről, hogy a régi templom átalakításával egy téli imahelyiségről gondoskodjék. Ugyanott épülne a tanásterem és a titkár lakása is. A terv keresztülvitelét a telek tulajdonjogának megszerzése gátolja. Kialát van azonban arra, hogy ez a kérdés a szombathelyi megyés püspök ur ó méltóságának jóakarata folytán, rövid idő alatt, a hitközség anyagi erejének jelentékenyebb megterhelése nélkül, megoldható lesz.

Sajnálattal konstatálja a jelentés, hogy a péntek esti s a szombat délelőtti istentisztelet látogatottsága az elmúlt évben szemmel láthatólag hanyatlott s ez arra enged következtetni, hogy a vallásos érzés a hitközségi tagok között sajnosan meglazult. A főünnepnek alkalmával szegénysorsu hitközségi tagoknak 35 ülést adott a hitközség díjtalánul.

A hitoktatást hárman végezték. A főgimnáziumban 65 tanuló heti 9 órában, a f.-keresk. iskolában 34 tanuló heti 3 órában, a polgári leányiskolában 72 tanuló heti 6 órában, az elemi fiu iskolában 73 tanuló heti 8 órában, az elemi leány iskolában 74 tanuló heti 8 órában, összesen 318 tanuló heti 34 órában nyertek oktatást.

A főrabbi a gimnáziumban heti 9 órát, a hitk. titkár a felsőkeresk. iskolában heti 3 órát, a polgári leányiskolában heti 6 órát, az elemi fiu II-VI. osztályában heti 6 órát, Fodor Gusztáv az elemi fiu I. s az elemi leányiskola összes osztályaiban heti 10 órát tanít. A város képviselő-testülete az eddigi 112 K 50 f hitoktatási segélyt 650 koronára emelte föl.

A hitközség az elmúlt évben 64 szegénynek 840 kg husvétli lisztet osztott ki, melynek értéke 222 K, segélyekre kiosztott 644 K, alapítványi kamatokból segélyezett szegényeket 260 K, szegény tanulók kaptak 135 K, orosz átutazó szegényeknek 99 K, összesen 1360 koronát osztott ki jótékonyágképpen.

A „Chewra Kadiseha“ jótékonyága 1444 K, a „Maskil el Dal“ egyesületé, 338 K a Kenyer egyesületé, mely kiosztott 1579 db kenyeret (3158 kilót) a „Chanuka“ egyesület jótékonyága, mely a gyermekeket ruházott föl, 1000 K, kitesz az összes jótékonyág 5079 koronát; a mi nagyon szép összeg. Templom adományokból befolyt 2081.06 K, persely adományokból 255.61 K.

A jelentés konstatálja, hogy a gabellának meghonosított kezelése bevált s az állandósítandó

lenne. E címen 1908 évre 1508 K 75 f hátralék vitetett át. Eladatott az év folyamán összesen 644 db marhajegy 2576 K, s 471 db borhajegy 565 K 20 f értékben. A jegyek a hitközségi irodában osztatnak ki s így az eddigi 3%-os jutalékot a hitközség megtakarítja.

A költségvetés szerint előirányozva volt 29471 K bevétel, tényleg azonban 30337 K 40 f folyt be. A hátralékos s folyó évre kivetett adó összege 14521 K 91 fillért tesz ki. A tényleges kiadás 30408 K 36 fillerre rug.

Az előjárásági 11 ülést, a különböző szakosztályok és bizottságok 27-et tartottak. Közgyűlés egy esetben volt. Ezekben az üléseken 130 határozatot hoztak. Az iroda 340 ügydarabot intézett el, a tömeges adóügyi, meghívási és számadási ügyeket nem is számítva.

A hitközségnek a múlt évben volt 277 helybeli s 96 vidéki tagja, született 20, házasság kötött 10 esetben, elhalt 32 és pedig 24 helybeli s 8 vidéki lakos.

A közgyűlés, elnök kérdésére, a felolvasott jelentést egész terjedelmében tudomásul vette és a fölmentvényt, a szokásos óvások fentartása mellett, megadta.

Az adókövető bizottságba megválasztottak: Breisach Samu, Dr Berger Béla, Dr Fürst Béla, Fuksz Samu, Dr Gráner Adolf, Gráner Géza, Dr Jámbor Márton, Kaiser Emil, Pfeiffer Henrik, Rosenberg Zsigmond, Dr Rosenthal Jenő, Schütz Sándor, Gyarmati Vilmos, Haas Miksa, Rechnitzer Miksa, Horvát Jenő, Mautner Jenő, Roserberger L. Lajos, Reisinger Rezső, Löbl Dávid, Schvarcz Mór. A számvizsgáló bizottságba: Balasa Benő, Prager Samu, Szommer Sándor, Rosenthal Gyula s Ábrányi Gyula.

Ezután Reisinger Rudolf felszólalásával, melyre a kiváut felvilágosítás megadatott, a közgyűlés véget ért.

Muraközi tanítók gyűlése.

A »Muraközi Tanítói Járaskör« május hó 7-én tartotta közgyűlést a határszéli ráczkanizsai állami elemi iskolában.

Nagy számban gyülekeztek össze Muraköz tanítói, tanítónői és óvóúői a közgyűlésen, mely egész lefolyásában egy szép és kedves kulturális ünnepség jellegével bírt.

Megjött dr Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő Zrinyi Károly esáktornyai állami tanítóképző igazgató társaságában, a ráczkanizsai állami elemi iskola gondnoksága, a község előjárásági s számos tanügybarát.

A stridói lelkész által mondott s a növendékek megható magyar énekeivel kísért ünnepi mise után Grau Géza esáktornyai gyakorló-iskolai tanító a magyar beszédre való oktatás módját méltatta egy rendkívül tanulságos s az összes jelenvoltak figyelmét lekötő előadásban, melyért királyi tanfelügyelő szavaztatott neki jegyzőkönyvi köszönetet.

A közgyűlést Brauner Lajos körelnök nyitotta meg a határszéli tanítók magasztos hivatásáról mondott beszéddel, üdvözölvén egyben a tanítótság fáradhatlan vezérét, dr Ruzsicska tanfelügyelőt s Zrinyi igazgatót, ki ezen minőségében először jelent meg a járaskör közgyűlésén.

Dr Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő meleg szavakkal köszönte meg a járasköri elnök gyöngéd megemlékezését s lelkes buzdítással kéri Muraköz tanítóit, hogy azt a sok reményt, melyet az új népoktatási törvényalkotás képesen neuesak a minister és törvényhozás, de az egész társadalom fűz a magyar népiskola jövőjéhez, testi és lelki erejük összességével, a hazaszeretet nemes rajongásával s egy szent élettel törhetlen odaadásával igyekezzenek valósuláshoz juttatni.

Zrinyi Károly igazg. köszönete után Bezenhofer Mihály állami iskolai tanító értekezett »Tárgy-

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a baktériummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltiterenél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. — A forráskezelőség. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borviz!

Főraktár: GYARMATI VILMOS urnál ZALAEGRSZEGEN.

esoprot képek az értelemgyakorlatok tanításánál című tételről; saját rajzaival kísérvén felette érdekes előadását, melyért az elnök a közgyűlés köszönetét tolmácsolta s egyben felkérte, hogy rajzait kiegészítve, mutassa be a központi választmányának, hogy kiadásuk iránt intézkedhessék.

A folyó ügyek kapcsán dr. Ruzsicska Kálmán tanfelügyelő nagyon tüzetes és lelkes előadás kapcsán irányozta a közgyűlés figyelmét a »Zalavármegyei Közművelődési Egyesület« magasztos céljai felé. A közgyűlés, mely az egyesület alapító tagjai közé is belépett, élénk tetszéssel fogadta királyi tanfelügyelő előterjesztését s egyhangú határozatban kimondotta, hogy az egyesület minden irányban a legnagyobb odaadással fogja támogatni nagyfontosságú munkásságában.

Az indítványok alkalmából kir. tanfelügyelő a csáktornyai képzőintézet növendékeinek és gyakorló iskolai tanítóinak pünkösdkor Csáktornyán rendezendő rajzkivállítása meglátogatására buzdította a járáskör tagjait.

A jövő közgyűlés helyéül Drávavásárhely község tüzetelt ki, mely alkalomból az ottani állami iskola növendékeinek társadalmi uton begyűlt adományokból szerzett pompás zászlóját is fel fogják avatni.

A közgyűlés gróf Apponyi Albert miniszterhez következő távirati üdvözlét intézte:

»Nagyméltóságú Gróf Apponyi Albert vallás-és közoktatásügyi miniszter urnak Budapest.

A muraközi tanítói járáskör mai napon Ráczkanizsán megtartott közgyűlése alkalmából mély hódolattal üdvözljük Excellenciát s a határszelen lelkiismeretünkre bízott nemzeti érdekek híűsége s kötelességtudásában soha lankadni nem tudó védelmének szent fogadalmával kérjük Istent, hogy Nagyméltóságodat a magyar kultúra történetében örök nyomot hagyó nagy alkotásainak betetőzésére, minden magyar tanító büszkeségére és boldogságára áldja meg a nemes és hosszú élet áldásával. A járáskör megbízásából: dr. Ruzsicska Kálmán királyi tanfelügyelő, Brauner Lajos járásköri elnök.

A vármegye főispánját, gróf Batthyány Pált pedig a következő táviratban üdvözlte:

»Méltóságos Gróf Batthyány Pál főispán urnak Zalaegerszeg.

A muraközi tanítói járáskör mai napon Ráczkanizsán megtartott közgyűlése alkalmából a »Zalavármegyei Közművelődési Egyesület« munka tervébe leendő beilleszkedését tárgyalva, mély tisztelettel üdvözlő Méltóságodban a társadalmi kulturtörékvések lelkes zászlósbontóját. Fogadja Méltóságod azon hő ígérteinket, hogy az egyesület nemes céljait, mint tanítók, mint magyar emberek s a magyarságnak itt a határszelen hű apostolai egyképen odaadással és szeretettel fogjuk ápolni. A közgyűlés megbízásából: dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő, Brauner Lajos járásköri elnök.

A közgyűlést társas-ebéd követte, szép és hazafias köszöntőkben ünnepelték Apponyi Albert gróf minisztert, Batthyány Pál gróf főispánt, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelőt, Brauner Lajos körelnököt, Zrínyi Károly igazgatót, az iskola gondnokságát, az előjáróságot, a hölgyeket és Muraköz tanítószolgálatát. Rendkívüli hatást keltett Purics Lukács stridói káplán szép és hazafias beszéde, melyben a tanítók és lelkészek nagy hivatását ecsetelte, a magyar kultúra ápolásában s a muraközi nép hazafias, vallás-erkölcsi vezetésében!

A háziipar nálunk.

Szinte belegyökerezett a közvéleménybe az a tudat, hogy a magyar nép nem való iparüzésre, mert nincs hozzá képessége és hajlandósága. Ez a nagy mondás pedig alapjában véve nem igaz. Hiszen tudjuk, hogy a magyarok századokon keresztül üzték ősi iparágukat, amelyeket még Ázsiából hoztak magukkal. Tudjuk, hogy a középkorban egyes magyar városokban virágzó ipar volt és ismeretes mindenki előtt az is, hogy míg volt a hazának olyan vidéke, amelynek nem lett volna speciális népipara, ahol a szövőszéket, fazekas korongot, a faragó szerszámokat, a himzörámát nem lehetett volna minden háznál megtalálni.

Ugy áll azonban a dolog, hogy a magyar ipart a városokban tönkretették a régi világban a laborok, az új korban a gyárak; a népipart pedig megölte az indolencia és a közös vámtérület, amely nem engedte megvédeni a magunkét.

Az ország minden helyén, amelyet az osztrák

iparnak megnyitottak a modern forgalmi eszközök, a népies háziipar ugyszólván megsemmisült. Én még apró gyermek koromban a mi vidékünkön is sok szövőszéket, sok piros zsávolyos abroszt láttam, amelyet paraszt asszonyok készítettek; a parasztgazda minden szerszámát maga állította elő s a gerencserek szépen megélték a mázas fazekakból. Amint azonban a vasut megépült s az osztrák vígőe előrástotta a falusi szatésboltokat is a bécsi portékával, néhány esztendő alatt megsemmisült minden.

Az ország legszűkebb vidékein, ahol az osztrák áru a tetemes szállítási költségek miatt nem volt versenyképes s ahol a nép természeténél fogva is konzervatívabb: a székely béreok alján, a Kárpátok völgyeiben azonban tovább élt a nép ősi ipara, házi mestersége. Ha egyéb nem, legalább az eredeti motívumok, az izlés megmaradtak s amikor az iparpártolás és a népipar felkarolásának eszméje felmerült, megvolt az alap, amelyen el lehetett indulni.

A Dunaáttulról már majdnem teljesen elpusztult minden. Egy-két faluban húzódott meg valami kis maradványa a multnak. Nálunk tehát, amikor a háziipar fellendítéséről volt szó, alig lehetett találni némi nyomot, amely utat mutatott volna. Nem volt más hátra, mint kossarat kötöni, gyékényt fenni, legfeljebb kefék gyártani. Erre szorítottak leginkább a háziipari tanfolyamok is, amelyek a népet téli foglalkozásra akarták szoktatni.

A nők által üzhető háziipari, vagy mellékkereseti ágak azonban teljesen elhanyagoltattak, kivéve néhány kisebb vidéket.

Legújabb keletű az a mozgalom, amely a női kézimunkának a háziipar keretén belül való értékesítésére törekszik. A Tulipánkertszövetség Magyar Védőegyesület égisze alatt tanfolyamok nyíltak, amelyekben a nép leányait megtanították arra: mit és hogyan kell dolgozni, hogy állandó keresethez jussanak. Felkutatják a már már feledésbe ment motívumokat, amelyeket nemesítenek; kiképzik az ügyes kezeket s lassan-lassan új és állandó keresetforrássá fejlesztik a női kézimunkának többféle nemét. Az anyagi siker nem maradhat el s ezt nyomon követi az erkölcsök javulása, amely a munkásság gyümölcse.

Zalaegerszegen is megindult a mozgalom, hogy egy női háziipari tanfolyam létesüljön. Egyelőre kísérletképp nyitják meg a tanfolyamot, hogy felkeressék s megállapítsák az állandósítható munka típusokat. Ez a tanfolyam egy nagy-szabású akciónak lesz a kiinduló pontja s ha a nép felfogja életbevágó érdekeit, következetes és kitartó munkával biztos és állandó keresetforrást teremthet magának.

A mozgalomnak hazafias készséggel állott élére gróf Batthyány Pál főispán, aki az eszmét lelkesen támogatja. Készséggel vállalkoztak a tanításra, vezetésre a város előkelő hölgyei. Mayer Mariann urhölgy, a zalaegerszegi iskola tanítónője, egyik legbuzgóbb előharcosa a szép ügynek. Ő pendítette meg először a tanfolyam eszméjét, amely napról-napra szélesebb medret ás magának a társadalomban.

A mult héten tartott értekezleten elhatározták, hogy a tanfolyam legközelebb megnyílik. Kívánnuk kitartást és teljes sikert. Hiszünk, hogy azok, akiknek érdekében a mozgalom folyik, készséggel elfogadják a feljük nyújtott kezeket és a női kezek munkája áldássá válik mindnyájunk számára.

A függetlenségi párt értekezlete.

A zalavármegyei függetlenségi párt mult hétfőn értekezletet tartott, amelyen a párt oszlopos tagjai közül, a vármegye minden részéből száznál többen vettek részt. Megjelentek gróf Batthyány Pál főispán, Eitner Zsigmond, Dobrovics Milán, Filipics Lajos, Leszkay Gyula, Szász József országgyűlési képviselők.

Az értekezleten Bosnyák Géza, a vármegyei függetlenségi párt elnöke elnökölt. Első sorban bejelentette, hogy a párt agilis, ifjú jegyzője, Dr. Udvardy Imre és egy régi hű harcosa, Oszterhuber Lajos meghaltak. Indítványozza, hogy a párt az elhunytak családjainak fejezze ki részvételt. Az értekezlet az indítványt egyhangulag elfogadta.

Bosnyák Géza ezután kéri a pártértekezletet, hogy a tárgysorozatban megállapított sorrendtől eltérve, első sorban a jegyzőket válassza meg.

Jegyzökké megválasztattak: Fangler Béla és ifj. Czukelter Lajos.

Ezután áttért az értekezlet a párt szervezésének tárgyalására.

Miután Bosnyák Géza elnök a szervezkedés szükségességére utalt s annak indokait kifejtette, Dobrovics Milán országgyűlési képviselő terjedelmes indítványt nyújtott be a függetlenségi párt vármegyei szervezetének létesítése tárgyában.

Dobrovics Milán indítványának lényeges tartalma az, hogy függetlenségi kör alakíttassék évi 50 K tagdíjjal s közadakozásból is szerezzen a párt alapot a szervezés költségeire; válasszon a párt 18 tagból álló bizottságot, amely a szervezést vezesse, a kerületi szervezeteket létesítse s községi olvasó köröket alapítson; legyen a pártnak sajtója és sajtóbizottsága; szerveztessék fizetéses párttitkári állás és a párt tagjai ingyen jogi tanácsban részesíttessenek s a párt révén érintkezzenek a kormánnyal és a hatóságokkal.

A memorandumból először Eitner Zsigmond orsz. képviselő szólt. Örömmel veszi azt tudomásul, át van hatva a szervezkedés szükségességének tudatától, de Dobrovics Milán tervét részben kivihetetlennek tartja. Első sorban kifogásolja azt, hogy az indítványozó a szervezést előkészítő, vagy intéző bizottság üléseit Nagykanizsán kívánna megtartani s ezzel a párt székhelyét a vármegye székhelyéről el kívánna vonni. Kifogásolja továbbá azt, hogy 50 K. tagsági díjjal függetlenségi kör létesíttessék, miután ezt a pártot a multban is a lelkesedés tartotta össze s a párthoz való tartozás a tagoknak anyagi áldozatába nem került. — Egyébként Dobrovics indítványa oly tág keretben mozog s a szervezetet oly széles alapokon akarná létesíteni, hogy az emlékiratot beható vita tárgyává tenni, előkészület nélkül, nem lehet. Kéri, hogy szűkebb bizottság küldessék ki, amely a legközelebbi pártgyűlésnek tegyen előterjesztést. — Eitner Zsigmond ezen indítványának elfogadásával Bosnyák Géza elnöklété alatt Eitner Zsigmond, Dobrovics Milán, ifj. Thassy Imre, Nagy László és Szeantmihályi Dezső tagokból álló bizottság küldetett ki.

A szervezet kereteire vonatkozólag Bosnyák Géza azt indítványozza, hogy a szervezkedés közigazgatási járások szerint történjék, miután a választási reform a kerületek beosztását meg fogja változtatni s ezeknek a változásoknak a mérvét előre látni nem lehet. A szervezkedés tehát egyelőre illeszkedjék bele a közigazgatási beosztás keretébe s majd az új kerületi beosztás alkalmával alakuljon át választó kerületekként való szervezetté. A kérdés körül élénk vita fejlődött ki; Dr. Hajdu Gyula a kerületenként való szervezkedést, mások az elnök indítványát pártolták.

Eitner Zsigmond az önálló magyar bank és a katonai kérdések ügyében tett indítványt. Utalt arra, hogy az önálló magyar bank kérdése nemsokára az országgyűlés elé kerül. Bár a függetlenségi párt minden tagja meg van arról győződve, hogy az önálló bank nemzetünk gazdasági életének létkérdése, mégis szükségesnek látja azt, hogy a függetlenségi párt helyi szervezetei ennek kifejezést is adjanak. Indítványozza, hogy a párt irjon fel az országgyűléshez s feliratában kívánja az önálló bank felállítását, továbbá azt, hogy a katonatisztek fizetési csak az összes katonai kérdések megoldásával együtt rendeztessenek. Az értekezlet lelkesedéssel fogadta az indítványt s annak megfelelően határozott.

Ezután következett a közigazgatási bizottságban megüresedett két tagsági helyre való jelölés. Bosnyák Géza elnök felvetette a kérdést, hogy a függetlenségi párt kíván-e ezzel a kérdéssel foglalkozni, illetve mint párt kíván-e jelölteket állítani. Ifj. Thassy Imre a közigazgatási bizottság tagjainak választásába nem óhajtja belevinni a politikát, miután a vármegyeének ez az illusztris testülete a közigazgatás szakkérdéseinek elintézésére hivatott, erre pedig a politikai pártállás egymagában véve nem kvalifikálhat. Kéri az értekezletet, hogy amennyiben a jelölés kérdésével foglalkozik, szorítkozzék arra, hogy a közbizalomra érdemeseknek talál férfiak megválasztását a vármegye közönségének ajánlja, de ezt az ügyet pártkérdéssé ne tegye. Dr. Tamás János kijelenti, hogy távol áll tőle, miszerint a közigazgatási bizottsági tagsági helyeket csupán pártszempontok alapján óhajtáná betölteni, de mint pártmber arra törekszik, hogy a pártot erősítse, a párt érdemes

tagjai részére a közéletben minél több helyet biztosítsanak. A közigazgatási bizottsági tagsági helyek betöltésével tehát párt szempontból is foglalkozni kíván, ami azonban nem jelenti azt, hogy a választás pártkérdéssé tétessék. — Dr. Hajdu Gyula a nagykanizsai függetlenségi párt nevében azt jelenti ki, hogy a pártot akkor, amikor Tripammer Gyulát jelölte, nem párt-szempontok vezették. A közigazgatási bizottsági tagsági helynek nagykanizsai férfival való betöltését városi és vármegyei érdekből kívánják s Tripammer Gyulát a bizalomra egyéni kiválóságánál fogva érdemesnek tartják. Az pedig, hogy a nagykanizsaiak jelöltje függetlenségi párti férfi és soha más párthoz nem is tartozott, megnyugtathatja a vármegyei pártot is, amelyet kér, hogy Tripammer Gyula megválasztását mozdítsa elő. — Eitner Zsigmond a nagykanizsaiak kívánságát méltányosnak tartja s a maga részéről hozzájárul ahhoz, hogy Tripammer Gyula megválasztását a függetlenségi párt a vármegyei közönségének ajánlja, a másik tagsági helyre pedig Nagy Lászlót kéri kijelölni.

Az értekezlet egyhangulag úgy határozott, hogy Tripammer Gyulát és Nagy Lászlót közigazgatási bizottsági tagokul ajánlja, a választást azonban pártkérdéssé nem teszi.

Szentmihályi Dezső indítványára Kossuth Ferenchez az értekezlet a következő távíratot intézte:

„Nagyméltóságú Kossuth Ferenc ur,
az orsz. függetlenségi párt elnöke,

Budapest.

Zalavármegye függetlenségi és 48-as pártjának ma megtartott közgyűlése Nagyméltóságodat mély tisztelettel üdvözlő azon bizalomteljes kívánsága kapcsán, hogy pártunk alapelveihez való törhetetlen ragaszkodással sikerül Nagyméltóságodnak az önálló bank 1910-re történendő felállítását kivívni. Bosnyák Géza elnök.”

Kezdődik az adókiivetés.

A legutóbbi adókiivetési ciklus harmadik esztendeje lejárván, a zalaegerszegi kir. pénzügyigazgatóság javában folynak és részben készen is vannak az 1908—10 évekre szóló új időszak III. oszt. kereseti adó kiivetési munkálatai. A kiivetési munkálatokat Gyenge Sándor p. ü. titkár vezeti, a ki ismeretes arról, hogy a kincstár érdekeit mindig össze tudja egyeztetni az adózó polgárság méltánylást érdemlő viszonyaival.

A pénzügyigazgatóság területén összesen 9 adókiivető bizottság fog működni. A bizottságokba a pénzügyigazgató jelöl ki egy elnököt, két rendes tagot, kiknek egyike helyettes elnök és két póttagot, ezeken kívül a politikai hatóság (az alispán) is két póttagot.

Mindkét fórum betérjesztvén a maga jelöltjeit, a bizottságok névsora most már végleges, úgy, amint itt következik:

Alsólendván: Karabélyos Elek elnök, Hajós Mihály helyettes, Pollák László és Belosits János rendes, Huss Nándor és Csaplovics József póttagok. — A vármegye részéről Tivadar Ferenc és Tomka Mihály rendes, Toplak János és Gazdag János póttagok.

Csáktornyán: Tóth István elnök, dr. Hajós Ferenc és Czvetkovics Antal rendes, Petrics Ignác és Benedikt Béla póttagok. — A vármegye részéről Murk István és Löhn Herman rendes dr. Wollák Rezső és Kornfeind Nándor póttagok.

Keszthelyen: Csanády Gusztáv elnök, Nagy István helyettes, Práger Tivadar és Kölgyesi Gyula rendes, Pető Gyula és Villim Péter póttagok. — A vármegye részéről Riedl Ferenc és László József rendes, Stegmüller Ferenc és Fülöp Antal póttagok.

Letenyén: Choma Ödön elnök, Österreicher József és Stern Bertalan rendes, Plank Ferenc és Vizmathy József póttagok. — A vármegye

részéről Schmieder József és Frankl Gyula rendes, Sipos Károly és Weisz Henrik póttagok.

Nagykanizsán: Unger Ullman Elek elnök, dr. Benecik Ferenc helyettes, dr. Fábrián Zsigmond és Miltényi László rendes, Bellus Lajos és Lövy Adolf póttagok. — A vármegye részéről Weisz Tivadar és Ebenspanger Leó rendes, Bakó Gyula és Josifovics Miklós póttagok.

Sümegeen: Eitner Jenő elnök, Darnay Kálmán helyettes, Zathureczky Márton és Németh Zsigmond rendes, Tiborc István és Kossa M. Gusztáv póttagok. — A vármegye részéről Schmidt Pál és Hlatny János rendes, Márkus Ignác és Schoicz Károly póttagok.

Perlakon: dr. Böhm Sidney elnök, Zakál Lajos és Sostaries Pál rendes, Ebenspanger Miksa és Mészari István póttagok. — A vármegye részéről dr. Tamás János és Piatthy Tivadar rendes, Hermann János és Spitzer József póttagok.

Tapolczán: Viriusz Vince elnök, Takács Jenő helyettes, Marton Gyula és Dobrovics Miklós rendes, Harangozó Lajos és Csigó Ferenc póttagok. — A vármegye részéről Handlery Gusztáv és Glaser Sándor rendes, Leszner József és Pauk Vilmos póttagok.

Zalaegerszegeen: Boshán Gyula elnök, Büchler Jakab és Keszly Ferenc rendes, Ján Ferenc és Vörös Gyula póttagok. — A vármegye részéről dr. Szigethy Elemér és Gráner Géza rendes, Dervarics Lajos és Goldfinger Dezső póttagok.

Az adókiivető bizottságok már május második felében megkezdik munkájukat úgy, hogy július havára a kiivetési munkálatokat a bizottságok be is fogják fejezni.

A bizottságokban a kincstár képviselői és egyben mint előadók, a következők lesznek:

Alsólendván: Hantke Emil fogalmazó. — **Csáktornyán:** Arany Izor számvizsgáló. — **Keszthelyen:** Gaál Miklós fogalmazó. — **Letenyén:** Kesserü Imre s. titkár. — **Nagykanizsán:** dr. Kneppó Sándor fogalmazó. — **Sümegeen:** Mérió Géza fogalmazó. — **Tapolczán:** Mártintz Rikárd s. titkár. — **Zalaegerszeg (városnál):** Gaál Miklós fogalmazó. — **Zalaegerszeg (vidékénél):** Pásztor Károly végrehajtó.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóit minden bizottságban maga Gyenge Sándor titkár fogja referálni.

Zalavármegyei

Gazdasági Egyesület közleményei.

Ministeri rendeletek.

Szakközveim jelentései, valamint az érdekelt gazdákörök és cukorgyárosok felterjesztései szerint az ugynevezett répabogár válfajai az utóbbi években mind jobban elszaporodván, a cukorrépában oly nagy pusztítást okoztak, hogy ennek folytán az ország némely vidékén a különben jövedelmező termeléssel felhagytak. Ezen nagymérvben szaporodó bogár pusztításai és károsításainak lehető megakadályozása végett a mezőgazdaságról és mezőrendéségről szóló 1894. évi XII. tc. 58. §-ában adott felhatalmazásnál fogva az ugynevezett répabarkót (lisztes répabogár, *Ctenus punctiventris* Germ.) valamint a hamvas vécélérbogarat, (*Otiorrhynchus ligustici* Line) azon káros állatok és rovarok közé sorozom, melyeknek irtása az idézett tc. szerint kötelező. Miért is elrendelem, hogy minden birtokos répaföldjén az említett bogarakat március-tól június hó közepéig irtani tartozik.

Az irtásra vonatkozó részletes utmutatást a vármegyéknek közelebb rendelkezésre boesátom.

Jelen rendeletem a törvényhatóság hivatalos lapjában közlendő, azon járásokban (városokban) pedig, melyeknek területén (határában) legalább

50 holdra terjedő cukorrépa termesztés van, a legkiterjedtebb módon közhírré teendő.

Budapest, 1908 április hó 28-án. A minister helyett: Mezőssy sk., államtitkár.

A benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kisgazdák részére szükséges adómentes benzin piaci és mérsékelt eladási árának szabályozása tárgyában az 1905 évi december hó 3-án ad 67749. sz. a kelt itteni leirat kapcsán értesitem az egyesületet, hogy ez idézett leiratban említett megállapodás keretében a „Kőolajipar részvénytársaság” debreczeni cég nyírbahtai kőolajfinomító gyárát is bevontam és így ez a gyár is a fent jelzett leiratban megállapított módokat mellett fogja a kisiparosok és kisgazdák részére az adómentes motorbenzint mérsékelt áron eladni.

Felhívom az egyesületet, szíveskedjék saját hatáskörében gondoskodni arról, hogy a fentiek-ről az érdekelt gazdaközönség értesülést nyerjen.

Budapest, 1908 április 14. A minister helyett: Sztéryeni államtitkár.

Cséplő szén.

Az elmúlt években, de különösen a múlt évben sok gondot okozott a gazdáknak a csépléshez szükséges tüzelőanyag beszerzése.

A tűzifa napról-napra drágul, annak fuvarozása sokba kerül, másrészt hovatovább a eseléség és a gazdaság rendes szükségletének fedezésére is alig lesz elégséges.

Mind jobban és jobban tért hódít a mezőgazdasági üzemknél a szén alkalmazása, mely fent említett körülményeknél fogva teljes létjogosultsággal is bír.

Az utóbbi évek különleges gazdasági és szociális viszonyainál fogva a szén megszerzése azonban nagy nehézségekbe ütközött. A szénbányatulajdonosok, mint valami oligarchák, diktálták a feltételeket, melyek mellett a szén szállítani hajlandók, természetesen részükről minden kötelezettség és szállítási határidő betartása nélkül.

A változott munkáviszonyok s talán az állam szénbánya vásárlásai újabb időben előzékenyebb eljárásra készítették a bányatulajdonosokat.

Felhasználva eme kedvező alkalmat, a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület érdeklődött a bányatársulatoknál a szén eladási és szállítási feltételei iránt.

A tárgyalások eredménye gyanánt tudomására kell hoznunk a gazdaközönségnek, hogy a cséplőszén szállítására az ajkai és rakonicezi szénbányákból, ahol 6000 illetve 4900 calorijájú szén termeltek, előnyös egyezség kötött a társulatokkal.

A szénbánya társaság minden ellenszolgáltatás nélkül, eltekintve a rendelt szén waggon számától, a Gazdasági Egyesület által feladott rendeléseket a rakonicezi bányákból azonnal, az ajkai bányákból 8—10 nap lefolyása alatt teljesíteni tartozik.

Szolgálatot vélünk tenni a gazdaközönségnek, midőn a szén eladási és szállítási feltételeit a bányákkal praeciziroztuk s amennyiben a további eljárásnál vagyis rendelésnél a gazdaközönségnek arra szüksége van, a legnagyobb készséggel áll rendelkezésre és ad felvilágosításokat a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület.

A házinyltényesztés jelentőségéről.

Minékünk magyaroknak meg kell ragadnunk minden eszközt, hogy ki ne esusszon alólunk a föld. Pedig a kié föld, azé az ország.

Ilyen eszköz a gazdálkodók körében, — működjenek ezek az egyének a mező vagy a közigazdaság más ágainál — a házinyltényesztés is. És hogy milyen erős fegyver a nyulászat azoknak a kezében, akik azt hivatottan folytatják, megmutatja Franciaország, hol a falusi és városi lakosság a mellett, hogy a házinylt husa

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárúban. — Ára évenkénti 4.— korona.

majdnem mindennapi ételmezt képez, még 200 millió koronát is lát utána esztendőnként.

Mi magyarok ilyen igenleges eredmény helyett a legutóbbi időig, sajnos, csak nemleges eredményekre hivatkozhatunk. Házinyulaink az elmúlt decemberig a gyermekeknek képezték játékszereit, az apáknak meg kártevő háziállatait. Ezt a kárt aligha egyenlítették ki azzal a esékly haszonnal, melyet husuk fölhasználása által nyújtottak. Hisz az ilyen istállóbeli odulakó husát csak a legalacsonyabb rendű és gyomru egyének fogyasztották el. A kótorékban lakó állat husa nem lehet delikát, hisz az alagutban végzi az állat összes életszükségleteit; viszont nem vesz elég részt a napvilág és a levegő minden irányba kiható nemesítő erejében.

Házinyultenyésztésünk elmaradottsága volt tehát az oka annak, hogy az eddigelé nem szerepelhetett a komoly közigazgatási tényezők között. Az istállók talajában folyó tenyésztési periódus ugyanis a mellett, hogy az ott termelt hus értéket alig képez, még a tenyésztési alapelvek szempontjából is kifogás alá esik. Ki tudja ezekben a dohos alagutakban a tenyésztést irányítani és ellenőrizni? Senki. Vérfertőző rokontenyésztés folyik itt és a legzsengőbb koru állatok nemzik csenevész utódaikat, holott még maguk a szülők is fejlődésre szorulnának.

A komoly házinyultenyésztés tehát akkor kezdődik, a mikor házinyulaink külön nyerneket valamely helyiségben elhelyezést és olyképen, hogy azokat tetszés szerint szeparálhatjuk, hozzájuk bármikor hozzáférhetünk és ott jó levegő és a napvilág áldásaiban részesítve, tisztaság és megfelelő takarmányozás mellett tarthatjuk őket. Ezt a szabályszerű tartást a ketrecrendszer teszi lehetővé. Ily rendszerben folyó tenyésztés mellett még meglevő istállónyulaink tarka-barka társasága is hasznosítható lenne. Ha nem esurran, csöppen!

A nyugati nemzetek és különösen az angolok azonban ebből a vegyes és csenevész társaságból olyan nemes kulturállatokat tenyésztettek ki, hogy minékünk már csak az okoz fáradságot, hogy a jelenleg létező 20—30 kulturfajtából kiválasszuk magunknak azt, a mely kitűzött céljainknak legjobban megfelel.

Fajta igen sok van. Egyik 8—9 kilós súlyával, a másik kevés igényével, a harmadik jó szaporodóképességével, a negyedik szép szőrével vagy egyéb jó tulajdonságával tűnik ki többi társai közül. Az állami akció eddigelé a következő öt fajtát vette kombinációba: az ezüstöt, az orosz, a normandiai, a kék óriást és a belga óriást.

A tenyésztésnek az alapfogalmai egyeznek a többi haszonállatainkéval, ez áll: az apaállatok fajtájelleg szerint való kiválasztásából, csupán ivarérett egyedeknek a tenyésztéséből, 4—6 heti szoptatásból, kézből való fődötzetésből stb.

Az elhelyezés legyen olyan, hogy az egészség és a szabályszerű tenyésztés alapelvei betarthatók legyenek s ez a ketrecrendszer alkalmazásával érhető el.

A takarmányozásra a házinyul a legkisebb igényű, elfogyaszt minden méregtartalom nélküli növényt; olyant is, melyet más háziállatunk el nem fogadna. Azonban nem szabad dohos, rothadt, vagy deresnek lenni a nyul takarmányának sem, hanem szabályszerű kezelésben kell még a konyha és kertihulladékot, sőt a vadfák galyait is nyujtanunk, ha azt akarjuk, hogy állományunk egészséges maradjon.

Az értékesítés a házinyulaknál sokoldalú, értékesíthető: husa, gereznája és belei és épen ez az a terület, a mely a házinyultenyésztést közigazgatásilag magas polera helyezi. Különösen ha a nyulászatt sokoldalú haszonvételeivel szembeállítjuk azt, hogy egy anyanyul egy év alatt 25 ivadékat nevel föl, az eltartása megvégtelen kevésbe kerül.

Nem kell talán bizonyítgatnom, hogy az általános drágaságot az élelmezési áremelkedés okozta. Hogy miért emelkedett föl az élelmi szerek ára, azt meg mindnyájan tudjuk, hogy azért, mert az értelmi színvonal, az ipari minőség munkával, a városok fejlődésével emelkedett. Nagyobb lett a huskereslet. Ezt az erősödő keresletet azonban állattenyésztésünk kielégíteni nem bírta. Nem azért, mert a sertés- és más járványok állatállományunkat állandóan tizedelik, azonfelül most van a daruszőrű marha tenyésztéséről a nyugoti fajtára való átmenetel és a más alapokra való áthelyezkedés mindenkor zökkenővel jár. Ezzel szemben száraz

éghajlatunk folytán, különösen a keleti részeken gyakoriak itt is, ott is a takarmányinségek.

Hustermelésünknek tehát támogatásra van szüksége. Ilyen támogató szerepre kiválóan hivatott a házinyultenyésztés. A szabályszerűen tenyésztett házinyul husa minden kellemetlen mellék ízről, szagtól mentes, kitűnő husnem; két különleges tulajdonsággal, mellyel minden husnem fölött áll: fehérje tartalma 25%, pl. a marhahus 18%-ával szemben, vagyis a legtáplálhatóbb, emészthetősége azonban a legkönnyebb, úgy hogy külföldön a kórházak rendszeres husneme a csirke és borjú husa mellett.

A budapesti nyul-vacsorákon általános föl-tűnést keltés kedvelőinek táborába egyre szaporodik. És hogyha ezt a minőségi kettős előnyt a mennyiségi aránnyal hozzuk össze, a házinyul mint hustermelő állat is megüti a mértéket. Ugyanis előbb 25 darabra tettem egy anyanyul évi szaporulatát, ez élőszuliban, kicsit — a naggyal összevetve, a nagyfajta nyulaknál évi 75 kiló, a kisfajtaéknál évi 50 kiló élőszulnak felel meg. Ugy hogy váltig el lehet mondani, hogy az a eszmadia iparos, a kinek 4 anyanyula van, minden héten nyulsültet ehetik családjával és 50 darabot még eladás útján is értékesíthet növendékeiből, egy kis káposztalevelért, vagy akácgyáért, melyet még a szárazság sem vehet el.

Az értékesítés másik módja a nyulászattal a lenyuzott bőr. Manapság nagy és évről-évre emelkedő divatban van a prémviselés. Meglátszik ez abból is, hogy mit adunk ki szücs és kalapos áruért — a külföldnek. A tényállás az, hogy ily cikkekért az utolsó öt évben a következő összegekkel adóztunk a külföldi kereskedelemnek: 1902-ben 8 és fél millió koronával, 1903-ban kilene és fél, 1904-ben 10 és fél, 1905-ben 11 és fél, végül 1906-ban nem kevesebb mint 15 és fél millióval, holott azokat a szücsárkat, melyek mint esinosilla, hermelin, nyest, szilcszin, hód, pucok stb. néven szerepelnek, legnagyobb részét a házinyulak viselték. A kalapos árkat képező nemezfélék meg kizárólag a mezei és házinyulaknak szőrőből készülnek. A házinyul selejtesebb gereznájáról lenyirják a szőrt, mely nemezkészítésre megy, míg a bőrből enyvet állít elő a csodatévő ipar. A belekből végül hirt állítanak elő.

Ilyen sokoldalú a házinyul hasznavehetősége. Micsoda látkép az, ha élénk varázsoljuk a jövődőt, a mikor szélteben tenyésztjük majd a házinyulakat és megszűnik a husinség, sőt házinyul husból milliókra menő kivitelünk lesz, mert könnyen lehet. A gereznakivitelünk millióit meg pontosan jegyzi az országos statisztikai hivatal, mely ma még csak behozatali millióinkat s vele szegyenünket jelzi. Hát hogy ha arra gondolunk, hogy régi nagyhirű szücsességünket, timárságunkat és kalaposságunkat, melyek részben az olesó bécsi rongy, részben alapanyag hiányában mentek tönkre, a házinyultenyésztés lábraállíthatja és fogja is állítani. Hisz a termelő pl. a gereznáért keveset kap, a hamisítványnak kidolgozott gerezná meg 3—4 korona, micsoda nyereség néz itt a szücsiparra. Nem kell majd szücsainknak Francia, Német és Angolországokba menni munkára, hanem itthon érvényesíthetik tudásukat. Magyar szücsökkel külföldi tanulmányutamon mindenhol találkoztam s mindenütt a legelégedettebb munkások ők voltak.

Beiratkozás szakiskolai tanfolyamra.

Borgazdasági tanfolyamok lelkészek és néptanítók részére.

Borászati szempontból kiváló fontossággal bíró községekben működő lelkészek és néptanítók részére a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam helyiségeiben folyó év nyarán két hétre terjedő borkezelési tanfolyamok fognak tartatni.

A pályázók számához képest két, esetleg három ilyen tanfolyam lesz; az első július 6-tól 18-ig, a második július 20-tól augusztus 1-ig, a harmadik pedig augusztus 17-től 29-ig.

Ezen tanfolyamok célja az, hogy az azokon résztvevő lelkészeknek és néptanítóknak mód nyujtassék arra, hogy az okzerű borkezelésre vonatkozó ismereteket elsajátítsák s e téren gyakorlati jártasságot is szerezzenek a végett, hogy az okzerű borkezelés terjesztése érdekében maguk részéről is közreműködjenek.

A tanfolyamra csak olyan lelkészek és nép-

tanítók vehetők fel, akik ama hegyvidéki községekben működnek, ahol a lakosság kizárólagos vagy főfontosságú kereseti forrását a szőlőmivvelés képezi.

Egy-egy tanfolyamon husz-husz hallgató vehet részt.

A tanfolyamra felvett egyének utiköltségeik s a lakás és élelmezés költségeinek fedezésére az egész két heti tanfolyam tartamára egyenként 70 K, azaz: hetven korona általányt kapnak, mely összeg a tanfolyam első napján fog a tanfolyam vezetője által kifizettetni.

A tanfolyamra való felvételre pályázók egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeikben kötelesek feltüntetni életkorukat, nyelvismeretüket, tényleges alkalmazásukat, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg kifejtett működésüket s ha esetleg a négyhetes szőlő- és borgazdasági tanfolyamon résztvettek, csatolják folyamodványukhoz az erről nyert bizonyítványt.

Az, hogy a folyamodványban a fentiekre vonatkozólag felsorolt adatok a valóságnak megfelelőek, a tanítók folyamodványain az illetékes kir. tanfelügyelő által igazolandó.

Lelkészek pályázati folyamodványaikat közvetlenül, a néptanítók pedig az illetékes kir. tanfelügyelő útján, legkésőbb f. évi június hó 1-ig ahhoz a szőlészeti és borászati felügyelőhöz, (illetőleg vincellériskolai igazgatóhoz) nyujtsák be, akinek kerületében működnek.

A kérvényben világosan feltüntetendő, hogy a folyamodó az I-ső, II-ik, vagy az esetleges III-ik tanfolyamon óhajt-e résztvenni.

Budapest, 1908 évi április hó 17-én.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

A melasse erőtakarmányok.

A nagyobb mérvű állattenyésztés igényelte takarmány szükséglet fedezése, másrészt a selejtesebb minőségű takarmányok értékesíthetése, jobb kihasználása céljából mind jobban és jobban tért hódítanak a melasse készítmények.

Amely jó szolgálatot tesznek ezen takarmányfélések a gazdának, ha azok megbizható cégek által, jó minőségben kerülnek forgalomba, ép oly ártalmára vannak egy a melasse takarmányok hirtvének, mint az állattenyésztésnek, ha azok megbizhatatlan forrásokból származva, mindenféle panes alakjában jutnak forgalomba.

A gazdának ugyan módjában áll a szállított erőtakarmányok minőségéről magának vegyelemezés útján meggyőződést szerezni, azonban tekintettel a hosszadalmasabb időt igénybe vevő eljárásra és az így felmerült költségekre s az esetleg származó perekre, mindenesetre jobban teszik a gazdák, ha a keverékeket maguk állítják elő.

Az eljárás indokoltságának bizonyítására kis számadást kell végeznünk, hogy abból meggyőződést szerezzünk, vajjon rentábilis dolog-e a melasse takarmányok házilag való előállítás.

A gyárosok által szállított szokott melasse takarmányok tartalmazzak rendszerint:

50% mellasset (vizzel oldva)	10% protein
20% buzakorpát	1.5% zsir
30% egyéb anyag (köleshéj, poháka, szőlő, bortörköly stb.)	20% cukor.

Az ily módon előállított keverék a gyárosoknál 1000—1200 koronába kerül.

Ezzel szemben, ha a gazda ugyanazon költség mellett akar magának erőtakarmányt előállítani, szüksége lesz:

50% melassera	14.2% protein
35% buzakorpára	3.4% zsir
15% pogácsa, zab, szelet stb.-re	26.0% cukor.
50% melasse, m.mázsját 9 K. számítva	450 K.
35% korpá m.mázsját 11 K. számítva	385 K.
15% pogácsa stb. m.mázsját 14 K.-val	számítva 210 K.

Összesen: 1045 K.

Mint fentiekből látható, ugyanazon költség mellett sokkal jobb takarmányt leszünk képesek előállítani s e mellett azt mindig olyan mennyiségben állíthatjuk elő, mint amilyen mennyiségben arra tényleg szükségünk van.

Az előállításra szolgálnak az ugynevezett melasse keverőgépek, melyek ára 800 korona.

Számításba véve a felmerült költségeket s összehasonlítva az ily módon előállított takarmányok tényleges értékét (1045 korona) a gyárosok által szállított szokott ilyen keverék takarmányok értékével (690 K.), szembetűnő az

az előny, amely származik úgy anyagilag, mint az állatoknál való hasznosításnál az ezen keverőgépek használatával otthon előállított takarmányoknál.

Bővebb részletezéssel nem akarok foglalkozni ezen keverőgépek hasznosságánál, csak utalok Cselkó István 1907. évben kiadott „Takarmányozástan” című művében foglaltakra, melyben azt mondja, hogy minden gazda szerezzen be egy keverőgépet, mely a mai belterjes gazdálkodásnál alig nélkülözhető.

Fenyő tutajfa eladás

(1000 és 500 köbméteres részletekben.)

Alkutatárgyalás.

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal irodájában 1908. évi május hó 12-én délelőtti 10 órakor a felsőszinevéri m. kir. erdőgondnokságból származó és az 1908. év folyamán a bustyaházai rakpartokra letutajozandó mintegy 24000 m³ fenyő haszonfából 8000 m³ mult évi famaradványnak két részletben az új fából 11,000 m³-nek egyezer, 5000 m³-nek 500 köbméteres részletekben való eladása céljából zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli alkutatárgyalás fog tartatni.

Minden egyes részlet külön-külön értékesítési tárgyat képezvén, csak azok az írásbeli ajánlatok vétetnek figyelembe, melyekben külön-külön borítékban csak egy-egy határozottan megnevezett számú részletre tettett ajánlat és amelyek a szóbeli alkutatárgyalás megkezdése előtt nyújtattak be az alkutatárgyalást tartó bizottsághoz, illetve a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz.

Az alkutatárgyalási határnapig a bustyaházai rakpartokra már beérkezett mult évi faanyaggyűjtés nagyobb részletekben lesz eladás alá bocsátva az alkutatárgyalás után még letutajozandó mult évi famaradvány is, m³-enkénti kikiáltási ár a Tisza mentén elfogadott szokványárak 20% áremeléssel. Vagyis:

I. a 30 cm-nél nagyobb középátm. 17 m-nél h. fáért 16 K 50 f. II. az ugyanolyan vastag és 11.2—17 m. h. fáért 15 K 40 f. III. az ugyanolyan vastag és 4—11 m. h. fáért 14 K 40 f. IV. 26—30 cm. vastag 17 méternél hosszabb V. 26—30 cm. vastag 11.2—17 m. h. fáért 14 K. VI. 26—30 cm. vastag 4—11 m. h. fáért 12 K 90 f. VII. 15—35 cm. vastag 17 méternél hosszabb fáért 11 K 80 f. VIII. 12—25 cm. vastag 11.2—17 m. h. hosszú fáért 10 K 80 f. IX. 12—25 cm. vastag 4—11 m. hosszú fáért 9 K 80 f.

Az 1000 m³-es részletek után bánatpénzgyanánt készpénzben vagy állampapírokból ezer, az 500 m³-es részletek után ötszáz korona teendő le, illetve az írásbeli ajánlathoz esatolandó, amely összeg az alkutatárgyalás eredményének jóváhagyása után 2000 illetve 1000 korona biztosítékra egészítendő ki.

Az alkutatárgyalás az új fánál az 1-ső 1000 m³-es részlettel kezdődik és váltakozva lesz folytatva az 500 és 1000 m³-es részletekkel, úgy hogy utóljára kerül eladás alá a 11-ik 1000 m³-es részlet. A fának átadása az alkutatárgyalás sorrendben fog történni.

m³-enkénti kikiáltási árak:

A Tisza mentén elfogadott szokványárak 30 % áremeléssel, vagyis:

I. 30 cm.-nél nagyobb középátm. 17 m.-nél hosszabb fáért 17 K 80 f. II. 30 cm.-nél nagyobb középátm. 11.2—17 m. hosszú fáért 16 K 50 f. III. 30 cm.-nél nagyobb középátm. 4—11 m. hosszú fáért 15 K 60 f. IV. 26—30 cm. vastag 17 m.-nél hosszabb fáért 16 K 40 f. V. 26—30 cm. vastag 11.2—17 m. hosszú fáért 15 K 20 f. VI. 24—30 cm. vastag 4—11 m. hosszú fáért 14 K. VII. 15—25 cm. vastag 17 méternél hosszabb fáért 12 K 80 f. VIII. 12—25 cm. vastag 11.2—17 m. hosszú fáért 11 K 70 f. IX. 12—25 cm. vastag 4—11 m. hosszú fáért 10 K. 60 f.

Az apróanyagok darabonkénti kikiáltási ára a szerződési feltételek 7 pontjának b) alpontja alatt közölve.

Az írásbeli ajánlatokban az ígéret a kikiáltási árakkal szemben egy és ugyanazon %-ban fejezendő ki.

Bánatpénz a maradványfa első részletnél 6000 korona, a második részletnél 2000 korona, mely a szerződés megkötésekor az eladás tárgyát képező

faanyag minden ezer köbmétere után 2000 K biztosítékra egészítendő ki.

Az alkutatárgyalási és szerződési feltételek a m. kir. földmivelésügyi ministerium erdészeti oszlyában, a máramarosszigeti m. kir. erdőhivatalnál és az összes gazdasági egyesületeknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az írásbeli ajánlatokhoz használandó ürlap és boríték a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál a jelentkezőknek díjtalanul adatik ki.

M. kir. földmivelésügyi Minister.

Mezőgazdasági és ipari kiállítás Balassagyarmaton. A Nógrád vármegyei Gazdasági Egyesület 25 éves fennállásának jubileuma alkalmából f. évi június hó 3—8-ig terjedő időszakban köz- és mezőgazdasági kiállítást rendez.

A kiállítás egészében csak megyei jelentőségűnek mondható, azonban tekintettel arra, hogy a Kőszeghy Károly féle egyetemes talajmunkáló gép itt szakavatott bírálók előtt bemutatásra kerül, jelentőségében mindenesetre felülemelkedik az előbb említett nívőre.

Egy más érdekessége lesz a kiállításnak a »nógrádi tájfajta« szarvasmarha bemutatása, mely állítólag az eddigi hazai tájfajták valamennyiével bátran felveheti a versenyt.

A kiállítás alkalmával ezen tájfajta több példánya eladásra is kerül, úgy hogy az érdeklődőknek a kiállítás egyuttal tenyészanyag beszerzési forrásul is fog szolgálni.

Háziipari készítmények. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület karöltve a Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezetével évek óta nagyobb actiót fejtett ki a háziipari készítmények előállítására és a forgalomba hozására körül.

Évről-évre megújulnak a háziipari tanfolyamok, melyeken különböző, a mindennapi szükséglet tárgyát képező cikkek állítatnak elő.

Az így termelt anyagok egyöntetűségük és olcsóságuk tekintetében a rendes ipar készítményeivel is bátran fevehető a versenyt.

A közönség tájékoztatása végett mai számunkban a szövetkezet egy általános árjegyzékét tesszük közzé, mely az érdeklődést megérdemli. Ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A pozsonyi es. és kir. katonai élelmészeti rakárnál 2200 darab vasalatlan ágydeszka beszerzése céljából 1908 évi május hó 14-ikén nyilvános versenytárgyalás fog tartatni. Az írásbeli ajánlatokat legkésőbb a tárgyalás napján délelőtti 10 óráig kell benyújtani.

A föltételi füzet kamaránk hivatali helyiségében megtekinthető.

II.

A miskolci XVI. gyapjuvásárt, mely a gyapju beraktározásával van egybekötve, folyó évi június hó 17-ikén tartják meg a Miskolci Hitelintézet áru- és terményraktáiraiban.

Sopron, 1908 évi május hó 4-ikén.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Hivatalos-rovat.

I.

Zalaegerszeg város területén a kanyaró járvány megszűnése megállapítottván, a polgári leány-, elemi iskolák és ovodákban f. május hó 11-től (hétfőtől) kezdve az előadások megtartását engedélyeztem.

Felhívom a tanköteles gyermekek szülőit, hogy gyermekeiket a fenti naptól, — büntetés terhe alatt az iskolákba bejássák.

II.

A zalaegerszegi városi közkórházzal kapcsolatos elmeorvosnál üresedésben levő alorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az elmeosztály orvos évi tisztelődija 1200 (ezerkétszáz) korona, az alorvosé 700 (hét száz) korona. Mindkét orvos magánorvosgyakorlatra jogosult.

Az elmeosztály orvosi állás betöltésénél az elmeorvosgyakorlati gyakorlattal bíró pályázók előnyben részesülnek.

Orvosi képesítést és eddigi gyakorlatot igazoló

okmányokkal felszerelendő s Zalavármegye alispánjához címzendő pályázati kérvény 1908 évi május hó 27-ig bezárólag a polgármesteri iktatóban nyújtandó be.

III.

A es. és kir. közös hadseregbeli hadapród iskolákban az 1908/9-ik tanév kezdetén magyar honos ifjak részére mintegy 300 egész ingyenes magyar állami alapítványi hely, 4 szintén egészen ingyenes magán alapítványi hely és ezeken kívül még megfelelő számú tandíjmentes hely fog betölteni és rendelkezésre állni.

A fölvétel a budapesti, kassai, károlyvárosi, nagyszombati, pozsonyi, temesvári és Pétervárad melletti kámenici gyalogsági hadapródiskolák, továbbá a waiskirehényi tüzérségi, a hainburgi utász és a maerisch-weiskirehényi lovassági hadapród iskolák 1 évfolyamába történik.

Ezt azzal teszem közhírré, hogy a pályázat feltételei hivatalomban, a hivatalos órák alatt bárki részéről megtekinthetők.

Pályázati határidő 1908 július 12-ike.

Zalaegerszeg, 1908 május 5.

Dr Korhai, polgármester.

Hírek.

Ingyenes kézimunka tanfolyam. A Tulipánkert szövettség Magyar Védő egyesület ingyenes kézimunka tanfolyamot nyit. Jelentkezni lehet a volt polgári leányiskolában e hó 17-ig minden nap délelőtti. A tanórák szerdán és szombaton d. u. 2-től 5 óráig tartanak, de mindenkinek jogában áll az elvált munkát otthon is végezni.

Nagykanizsa a közigazgatási bizottságban. A vármegyei függetlenségi párt mult héten tartott értekezletén a közigazgatási bizottságban megüresedett egyik tagsági helyre egyhangulag jelölte Tripammer Gyulát, a nagykanizsai függetlenségi párt egyik oszlopos tagját. Tripammer Gyula megválasztása biztosra vehető, annak dacára, hogy — amint a mult héten hallatszott — Nagykanizsán pártoskodás folyt más jelöltek érdekében is. Ugy látszik, hogy a függetlenségi párt jelölésébe a párthoz nem tartozó nagykanizsai bizottsági tagok nem akartak bele-nyugodni. Az ellenmozgalomnak kétségtelenül politikai ize volt. A vármegye közvéleménye támogatja Tripammer Gyula jelölését, csak Nagykanizsán hallatszott gyenge ellenvélemény, amelyet azonban a polgármester által összehívott értekezlet egyhangu megnyilatkozása elnémított.

Körmenet. A zalaegerszegi róm. kath. plebánia templomban az 1826-iki nagy tűzvész emlékére, mely alkalommal városunk majdnem teljesen a lángok martalékává lett, ünnepélyes istentisztelet és körmenet lesz ma délelőtti, melyre a város összes hivatalai s a polgármester útján a városi képviselőtestület tagjai meghívattak.

A vasárnapi feltizenkét órai misére a zalaegerszegi Karácsonyfa egyület 141 K 40 fillért gyűjtött. A gyűjtés tovább folyik. Az adakozók névsorát jövő számunk közli.

Gyászír. Özy. Réffy Lajosné szül. Bagolly Mária urasszony 78 éves korában Zalaegerszegben meghalt. A megboldogultban Schmidt Józsefné a zalaegerszegi polgári leányiskola tanítónője édes anyját gyászolja.

Megnyílnak az iskolák. A városban uralgott kanyaró járvány miatt az elemi és polgári leányiskolákat a hatóság bezáratta. Most, hogy a járvány városszerte megszünt, a hatóság az iskolák megnyitását elrendelte s így holnaptól kezdve a tanítás ismét megkezdődik.

Az országos gyermekvédő liga részére ma gyűjtést rendeznek s az urnákat elhelyezik az utcákon. A mult vasárnapokon a gyűjtést a rossz időjárás megakadályozta s a jótékony urasszonyok ma fogják a közönséget kérni, hogy a gyermekvédelem nemes céljaihoz jótékony adományaival járuljon hozzá.

A Vöröskereszt Egyesület zalaegerszegi fiókja e hó 14-én délután 5 órakor a városház termében közgyűlést tart. Az elnökség kéri a tagokat, hogy a közgyűlésn megjelenni sziveskedjenek.

Színház. A mult hét színházi eseményeivel röviden végezhetünk, miután Szilágyi Dezső társulatának számottevő tagjairól megmondtuk

a véleményünket s a mult heti előadások sem maradtak az előbbieknél mögött.

A „Nagy mama“ még kétszer került színre a mult héten. Lévai Bertának ebben a darabban kiváló sikerei voltak. Bájos megjelenésű, szép matrona szerepét mély érzéssel alakítja. Szilágyi Erzsike Márta szerepében bár kissé szintelen, de kedves és közvetlen. Zilahy, Makai, Kemény most is, mint mindig, jól játszottak.

Előadták „Lilit“, amelynek örökbecsű szépségei sohasem maradhatnak hatástalanok. Zoltán Ilona Amelie—Antonine kettős szerepében ragyogtatta tehetségét; a tüzetrombitást Kemény Lajos játszotta. Az előadás egészben sikerült s az énekszámok a zenekar precíz játéka mellett kitűnőek voltak.

A „Kornevillei harangok“, Planquette-nek remek operetteje Lévai Berta jutalomjátékául került színre. Serpolette szerepében ismét nagyon szép alakításban gyönyörködött a közönség, amely Lévai Bertát zajos tapsal jutalmazta eleven játékáért. Germaine-t Zoltán Ilona, Gáspár apót Németh János játszotta. Németh művészi érzéke most is érvényesült s csak elismeréssel szólhatunk ugy róla, mint az egész előadásról.

Az „Ideges nők“-et kis közönség nézte végig. Az előadás, bár gondosan ki volt dolgozva, kissé vontatottan ment, hiányzott belőle az élet eleven-sége. Ami egyébként nem volt nagy esoda, miután üres padosok lehangolják a színeszt.

Az eddig látott előadások között egyike volt a legjobbaknak a „Koldusdiák“, amelyet Zoltán Ilona (Laura) és Németh János (Oleendorff) választottak jutalomjátékul. Kis színpadon, kis személyzetrel ezt a darabot nem lehet jobban adni. Minden szereplő kitett magáért, Zoltán Ilona és Lévai Berta énekszámai nagyon szépek s az összjáték kielégített mindenkit.

Nem mondjuk, hogy Szilágyi Dezső társulata körül nincs hiány, hogy az előadásokban nincs hiba. Volna ott anyag a keményebb kritika részére is. De amikor szembejön az igazgató törekvése, hogy a közönséget kielégítse; amikor az elsőrendű színészek tehetséggel és szorgalom-mal igyekeznek a hiányokat feledtetni: akkor szívesen beveszünk és elhallgatunk sok minde-féle fogyatkozást. A társulat ma kielégíti a mi jogos igényeinket s tavaly óta művészi nívója nagyon emelkedett. Reméljük, hogy amikor Szilágyiék ismét visszatérnek hozzánk, ugyanezt fogjuk konstataálni.

Az állami gyermekvédelem. A gyermekvédelem állami szervezése egyike a magyar állam legszebb alkotásainak. A társadalom azonban alig vesz tudomást arról a nagy munkáról, amely a gyermekvédelem keretében folyik, jól lehet az intézmény megalkotásánál a törvényhozás és a kormány nagy szerepet szánt a társadalomnak. — Zalaegerszegen a szombathelyi gyermekmenhely telepet létesített s ezt fokozatosan fejleszteni óhajtja úgy, hogy a jövőben minél több állami gondozásba vett gyermek legyen itt tápszülőknél elhelyezhető. Dr. Lévai Odon igazgató főorvos a mult héten Zalaegerszegen járt egyrészt azért, hogy a telepet s az itt kihelyezett gyermekeket megvizsgálja, másrészt azért, hogy a társadalmi akciót szervezze. Érintkezésbe lépett Trsztyánszky Odon vármegyei árvaszéki elnökkel és Dr. Korbai Károly polgármesterrel, aki a főorvossal együtt meglátogatta a kihelyezett gyermekeket. Legközelebb szerveztetni fog a telepbizottság s reméljük, hogy a zalaegerszegi társadalom szívesen kiveszi a részét abból a nemes munkából, amely az elhagyott gyermekek megmentésére irányul.

Szüneti orvosi tanfolyam. Zalaegerszegi törvényhatósági bizottsága két orvos részére egyenként 300 koronás ösztöndíjat szavazott meg arra a célra, hogy a vármegyéből két orvos a szüneti orvosi tanfolyamot látogathassa. Ezidén az ösztöndíjat, a közegészségügyi bizottság javaslatára, az alispán Dr. Székely József novajárs-orvosnak és Dr. Simon Lajos keszthelyi kör-orvosnak utalványozta.

Alsólendva—muraszombati vasút. Alsólendvától Muraszombatig vezetendő vasút érdekelttsége újból mozgolódik, hogy régi tervét valószínűsítse. Gróf Batthyány Zsigmond elnöke alatt értekezletet tartottak, amelyen megalakították az előkészítő bizottságot. A vonal 32 kilométer hosszú volna, amelynek kiépítése 3.200.000 koronába kerülne. Ebből 548.000 koronát fedezne az állam, 192.000 koronát remélnék Zala és Vas megyéktől, 358.000 koronát az érdekeltek köz-ségektől és magánosoktól.

Cipészipari tanfolyam. A soproni kereskedelmi és iparkamara főzbenjárása folytán a kereskedelmiügyi miniszter Zalaegerszeg város cipész-iparosai részére 4 hétre terjedő tanfolyamot engedélyezett, melynek vezetésével Draskóczy Bertalan állami cipészipari vándor szaktanítót bízta meg. A tanfolyam az ipartestület nagy-teremben folyó hó 4-én vette kezdetét és 31-ig fog tartani. — A tanórák délután 2 órától 7-ig tartanak vasárnapot kivéve mindennap; résztvesz 16 mester és 3 segéd, összesen 19 látogató. — Tekintve azt, hogy városunkban ez az első vándor tanfolyam iparosok részére, általános élelnek érdeklődés tapasztalható az összes iparosság részéről, mely valószínűleg több különböző tanfolyamot fog vonni maga után. — Amilyen szép és üdvös, épp oly szükséges is cipész-iparosaink szakszerű kiképzése, amennyiben a különböző és folyton változó divatos átalakulásokot, de különösen a helyes szabászatot csak ilyképen áll módjukban megtanulni. — A rendelő közönség is ez által abba a helyzetbe jut, hogy ezután nem lesz kénytelen nagyobb városok cipészeit felkeresni rendelésével, mert a helyi cipészek is a tanultak alapján képesek lesznek a legkényesebb igényeket is kielégíteni. — Értésülésünk szerint a cipész iparosok nagy ambícióval fogtak a tanuláshoz és szorgalmasan látogatják a napi előadásokat, teljes odaadással munkálkodnak iparuk fejlesztésén, abban a biztos tudattal, hogy a közönség is méltányolni fogja a tökéletesebb izlésre irányuló fáradságukat, melynek óhajtott eredményeit a nehéz viszonyok között élő iparosság csak nagyobb áldozatok árán szerezheti meg.

Alább közöljük a mesterek és segédek névsorát, akik a szorgos munkáidó dacára is önfeláldozóan, időt és fáradságot nem kímélve, nemes törekvéssel résztvesznek a tanfolyamon, hogy megtanulják mindazt, amire iparuk üzésénél feltétlenül szükségük lesz. Mesterek: Lakatos István, Leitner Ferenc, Börcz János, Kovács József, Brüll József, Braun Ferenc, Balkány Kálmán, Dömötör Imre, Elmout Károly, Gelsei Lajos, Fazekas Ferenc, Horváth István, Kohn Dávid, Németh Gyula, Tarr István, Varga János. Segédek: Lendl Gyula, Simon János, Schnatter Lajos. A tanfolyamot a soproni kereskedelmi és iparkamara titkára személyesen akarta megvántani, ebben azonban sürgős teendői megakadályozták. Távirati megbízás folytán a tanfolyamot Klovosvzky Ernő ipartestületi jegyző nyitotta meg.

A Dráva és Sio szabályozása. Darányi Ignác földművelési miniszter beterjesztette a képviselőházhoz a vizszabályozási beruházásokról szóló törvényjavaslatot, amelyben 192 millió korona van az említett célra előirányozva. Ebből a rengeteg összegből 1908 évtől kezdve évenként 7 és fél millió korona lesz felhasználható. A Drávát úgy szabályozzák, hogy Zakányig közlekedhessenek a hajók s ott csatlakozhassék a forgalom a MÁV. Budapest—fiemei vonalához. A Mura szabályozására 9 milliót szán a kormány. A Siot 5 millió koronával teszik hajózhatóvá s a balatoni kikötőket végleges jelleggel kiépítik és állami kezelésbe veszik. Ezenkívül a fürdők mellett levő mocsarak lecsapolására s kőpartok építésére egy millió korona van szánva.

Egy hadtest Zalaegerszegen. A nyáron Veszprém körül nagy hadgyakorlatok lesznek, amely alkalommal több hadtestet összpontosítanak. Zalaegerszeg — hir szerint — egy hadtest központja lesz körülbelül tíz napon át. Sok ezer katona fog táborozni a városban és a közeli falvakban.

A tifusz. Mult számunkban közöltük, hogy Zalaegerszegen is fordult elő egy tifuszos megbetegedés s a beteg meg is halt. Amint illetékes helyről értesítettek bennünket, a beteg nem halt meg, sőt annyira a javulás útján van, hogy a kórházat el is hagyhatja. A beteg Szombathelyről jött haza s ott szerezte a veszedelmes nyavalyát. — Fentartással közöljük azt a hirt, hogy a szomszédos községekben is fordult elő néhány megbetegedés, sőt haláleset is. Ha a hir nem bizonyulna is valósnak, a közönség saját érdekében jól teszi, ha ovakodik s minden gyanus esetet az orvosok és hatóságok tudomására hoz.

Jurák Zvoimir. Ez a furesa nevű ur muraközi pap, akinek a szíve az illír álmokért dobog. Muraközt szeretné Horvátországhoz csatolni s esküdt ellensége mindennek, ami magyar. Külön-

nösen haragszik a magyar iskolákra, a magyar nyelvű tankönyvekre, amelyeket szeretett volna az iskolából kiszórni. Nem tesszük meg a főtisztelendő urnak azt a szívességet, hogy részletesen foglalkozunk a viselt dolgaival. Elég az, hogy feljelentették, bíróság elé állították izgatás miatt. Hát lehet Magyarország pap, aki a magyarság ellen izgat? Fájdalom igen, mert mi vagyunk a világ legtűrelmesebb népe.

A zalaegerszegi kerületi mnnkásbiztosító pénztár május 3-án d. u. tartotta meg évi közgyűlését. A pénztárnak 1907 év végén 3888 férfi és 66 nő, összesen 3954 tagja volt. A pénztár bevétele a június 30-ról maradt maradvánnyal 24539 K 68 f, kiadása 21596 K 67 f, maradványa 2943 K 01 f volt. A tagok segélyezésére 11185 K 22 f, a pénztár fenntartására 6369 K 17 f, egyebekre 4042 K 28 fillért fordítottak. A pénztár igazgatósága ezúttal töltötte be az elnöki állást. A legutóbbi választás alkalmával Kovács László, Breisach Sámuel és Fangler Gyula igazgatósági tagokká választottak, a választás azonban megfélebbtetett. A munkásbiztosító hivatal Kovács László megválasztását megsemmisítette, miután a választás idejében nem volt tagja a pénztárnak, Breisach Sámuel és Fangler Gyula megválasztását azonban meg-erősítette. Előkké ezúttal Vörös Gyula választott meg, alelnök Breisach Sámuel maradt.

Majális. A főgimnázium tanulói fűsága tavaszi mulatságát május 24-én tartja. Vasárnapon lesz s így minden szülő, minden érdeklődő, aki a hét más napjain el van foglalva, résztvehet és élvezve szemlélheti a fiatalok kedves mulatságát, szórakozását. A majális helyül a rendezőség a várostól egy kis sétányra fekvő szép alsóerdőt választotta ismét, hogy ugy a diákság, mint a városnak négy fal közé zárt nagy közönsége a szabad természetben töltsön néhány kellemes órát.

Nyári mulatság. A Vöröskeresztegylet június hó 8-án — pünkösd második napján — a kaszaházi vendéglő kerthelyiségeiben nagyszabású népnepélyt rendez a zalaegerszegi szegények és a József főherceg szanatórium egyesület javára. Az ünnepegy olimpiai játékkal és tombolával lesz összekötve. A védnökséget özv. Inkey Kálmán urasszony vállalta. Az egyesület kéri a közönséget, hogy kegyeskedjék tombolatárgyakat a jótékony célra adományozni s azokat Heinrich W. L. városi üzletébe küldeni.

Tüzoltói majális. A zalaegerszegi önk. tűzoltó egyesület tekeversennyel egybekötött ez évi nyári tancmulatságát jövő július 5-én a Rosenkrantz kertben rendezi. Közlelbbi értesítést a kibocsátandó meghívók adnak.

Átcsatolás. Szentjakabfa, Csiesó és Tagyon községek május elsejétől kezdődőleg a tapolcai telekkönyvi hatóságtól átcsatoltattak a veszprémi telekkönyvi hatóság kerületébe. A három község telekkönyvi okmánytárát a mult héten szállították át Veszprémbe. Az átcsatolás a balatonfüredi járásbírósnak a közel jövőben telekkönyvi hatósággal leendő felruházásával van összefüggésben.

Öngyilkossági kísérlet. Süle András oltári asztalossegéd, az ottani erdőőr fia, apja fegyverével agyon akarta magát löni, de a puskasöve félreesszott s a golyó a legény bal vállába furdott. Tettének okát nem tudják.

Perselytoivaj. Szepteken és Lesenceistvádon jó idővel ezelőtt feltörték a templomban levő perselyeket. Szepteken német cigányokat gyanúsították a lopással. A mult héten azonban kézre került a tolvaj. Horváth Lajos zalaegerszegi bérkocsist tetten érték, amint Petenden a Szent-Antal perselyt lefeszítette. Bevallotta, hogy a szepteki és istvádi perselyeket is ő ürítette ki.

Ismét feloszlattak egy szakszervezetet. Néhány év alatt Zalaegerszegben valóságos felburjánzottak a szakszervezetek. Amint 30—40 ugyanazon szakmában dolgozó munkás összeverődött, rögtön kész volt a szervezet. Hogy milyen gazdálkodás folyt egyik másik szakszerveletben, arról már többször szoltunk. A tagok keservesen szerzett fillereit elnyelték az alapszabály ellenes manipulációk, néhol pedig nyomára sem lehetett akadni az alapszabályokban cél gyanánt feltüntetett önképzésnek, ellenben annál gyakoribb volt az izgatás, sztrájkszervezés. Zalaegerszeg alispánja azután erélyesen belenyúlt a darázs-

fészekbe. A többek között feloszlatta a famunkások országos szövetségének nagykanizsai helyi csoportját is. Az alispáni határozat ellen a munkások fellebbezést adtak be, de a belügyminiszter a határozatot jóváhagyta s a rendőrség a szakszervelet vagyonát lefoglalta. A feloszlátás főindokát az képezte, hogy a szakszervelet néhány asztalossegédet, akik nem akartak sztrájkba állni, fenyegetésekkel kényszerített a sztrájkra, több munkást kiűldözött a városból, egyet pedig meg is dobáltattak. Ilyen manőverekben eszesodott ki a szakszervezet működése.

Daruvár fűrdőre az első vendégek előbb mint tavaly megérkeztek. Daruvár fűrdő védett fekvése által különösen alkalmas tavaszi üdülésre. Az iszapfűrdő rheuma ellen, a vasas hőforrások valamennyi nőibajok ellen, továbbá fangó gyógykezelés, szénsavas fűrdők a legújabb rendszer szerint. Az igazgatóság az ezidei árakat jelentékenyen mérsékelte.

Eltörte a lábát. Segesdi József nagylengyeli születésű 11 éves fia szülői lakásán több társával játszott. Eközben az udvaron lévő kisebb mélyedésbe bukott s olyan szerencsétlenül esett, hogy lábát a combban eltörte. A szerencsétlenül fiút beszállították a helybeli közokórházba, a hol most ápolják.

Talált tárgy. A Baross-ligetben egy fehér esipkekendőt találtak s bevitték a rendőrségre.

Muri után. Szabó József és Kocsis Pál ebergyényi lakosok Zalaegerszegen jártak s hazafelé betértek a Beesali csárdába. Eleinte békésen ment a mulatság, a vége azonban veszekedés lett. Kocsis otthagya társát a csárdában, de bevárta az uton, megtámadta, jól elverte s elvette 34 K pénzét is.

Szökött katona. Kocsis Mihály huszárnak nem tetszett a katonaság. A múlt héten nyomtalanul el is tűnt a kaszárnyából.

A szénatolvaj. Ilyenkor tavasszal a gazdának megszokott csappanni a szénakészlete. A hosszú télen elfogy a takarmány, — ha még olyan takarékosan bánnak is vele. Csizmadia József szentiváni gazdaembernek is fogytán van a szénakészlete, venni pedig nem akart, mert tudta, hogy borsos az ára. Arra határozta tehát el magát, hogy Tót Gáboréknál szerez majd úgy ahogy, mert azoknak jóeszkán van még a pajtában. Egyik éjjel el is ment Tót Gáborék házához s megrakta a magával vitt lepedőt jó hegyi szénával. Tót Gábor fia, Tót István s György éltek a gyanuperral és lesbe álltak. Nemsokára jött is Csizmadia a szénával, a kút a helyszínén nyakon esiptek és vitték a bírósághoz. Ott 100 koronát kértek a kárért, Csizmadia azonban vonakodott ennyit fizetni, hanem sok rábeszélésre 60 koronában kiegyezett a károsokkal. Aligha el nem megy a kedve ezentúl a lopástól.

A trachoma terjedése. Ismeretes dolog, hogy a trachoma (szemeses köthártyalob) nevű veszedelmes szembetegség Zalavármegyében is erősen uralkodik. De nagyon el van terjedve Somogyvármegyének Dráventi részeiben is. Ott azt észlelték, hogy a legények szándékosan igyekeznek trachomát szerezni, hogy a katonaságtól megszabaduljanak. Amerikából visszatérők is terjesztik a veszedelmes bajt, amely ellen csak a kényszergyógykezelés használta.

Ministeri elismerés. Zalaegerszeg város szolgálatában áll már 35 éve Orbán József kertész. Beesületesen, szorgalmasan szolgálta a várost s lankadatlan buzgalommal teljesítette kötelességét. A földmivélségi minister méltányolva Orbán Józsefnek hosszas szolgálati ideje alatt tanúsított hűségét s szorgalmát, 100 korona jutalmat adományozott neki és szolgálati díszoklevéllel tüntette ki az agg kertészt.

Lökötő cigányok. Kisapostagról egy cigány karván a múlt héten négy lovat, egy esikót, egy kocsit s két lószerszámot lopott el. Most körözik a bandát.

Jégverés. A múlt hét eleje rekkenő meleggel köszöntött be A tavaszt ugyszólván átugrottuk, egyszerre nyár lett. A gyors időváltozás azután zivatart hozott. Sőt jégverés is volt a vármegye egyes vidékein. Jéget jeleztek a Balatonpart egyes pontjairól s Zalalövő vidékéről. A vihar a gyümölcsfákban s szőlőkben kárt tett.

A néma. Mlinaries Elek ligetfalusi néma fiu április utolsó hetében eltűnt szülői lakásáról. Nagy sokára találták meg hulláját a Murában. Valószínűleg játék közben a vízbe bukott.

A jó rokonok. Schaffer Kálmán szabari lakos Tompa Károly nevű sógorával régóta haragban volt. A múlt héten kínálkozott alkalom a bosszúra. Schaffer úgy elverte a sógort, hogy a fejét is betörte.

VITA

SÖSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÓGYVIZ.

rvosilag ajánlva: húgysavas diathesis, köszvény, cukorbetegség, gyomor-, vese- és húgyhólyag-bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Bővebb felvilágosítással szolgál a

Központi iroda: Budapest V., Váci-körút 54.

Főraktár: Gyarmati Vilmosnál Zalaegerszegen.

Kapható: gyógyszertárak, drogeriák és fűszerüzletekben.

Foulard - és „Henneberg”
Nyers Bast- selyem 75 kr.-tól
Chiné - feljebb bérmentve és
Skót - vámentesen. Minta
postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:

an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Piaci árak a legutolsó hetivásáron 100 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		22-50	—
rozsa		19-50	9-30
árpa		15—	—
zab		16-50	—
kukorica		16—	—

Nyílt tér.*)

Zalaegerszegről való távozásunk alkalmasból fogadják jó barátaink és ismerőseink a szívélyes Istenhozzádot!

Lágh család

A nagykanizsai »Zala« című lap május 1. számában egy cikk jelent meg a »Novai nagyzás« címen, melyet nem hagyhatok szó nélkül. Tárgyalja Nagykanizsa abbéli igényét, hogy neki a közigazgatási bizottságban egy képviselője legyen. — Hogy a »Zala« Nagykanizsa érdekét védelmezi, ez érthető, felhozott indokai elfogadhatók és általános helyesléssel találkoznak.

De azért, hogy Kanizsa a közigazgatási bizottságba egy tagot akar bejuttatni a megüresedett két hely egyikébe s azért más járásnak érdekét lekicsinyli, ez nem helyes. A novai járás nem akar új hódítást csinálni, de átérzi és tudja, hogy a »Göcsöj« mely a természet által is oly mostohán van kistaffirozva, igen reá szorult arra, hogy Deák Mihály halálával ismét egy novai járásbeli kerüljön be. Ennek tudatában a járásbeli bizottsági tagok egy értekezlet tartottak és

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

ebbeli óhajuknak adtak kifejezést oly kéréssel, hogy ezen reájuk nagyon fontos cél elérésében a bizottsági tag urak segítségére legyenek, felajánlották viszont szolgáltatukat, aláírtak 18-an a jelenlevők. Ezt épen oly méltányosnak tartja a legtöbb higgadtan gondolkozó ember, mint a kanizsaiak állásfoglalását. Akárhogyan vesszük is a dolgot, a novai járás bizottsági tagjai mégis csak egy testület, melynek óhaját ez ideig respektálni szokás volt. Ezen óhajának kifejezésébe »Novai nagyzást« belemagyarázni legalább is izléstelen dolog. A cikkíró ur azután áttér az országos politikára s evvel kapcsolatban személyemmel foglalkozik, átvizsi az ügyet teljesen személyes térére, feltolja magát, jogot vindikál eibirálni politikai meggyőződésemet, gyanúsít, reám fog lehetetlen dolgot, kioktat a hazafiságra és leckét tart a szerénységről, azt mondja: »mit akar Nova?« Ez azután oly minősíthetetlen támadás, amelyre szavakat találni nehezemre esik. A novai járás bizottsági tagjai az értekezleten esekély személyemet jelölték egyhangulag — ők tudják legjobban saját dolgaikat — és micsoda jögeimen meri a cikkíró ur egy testület jelölését így támadni?

Mit szólna Kanizsa reá, ha az ő jelöltjét viszont a novai járás így támadná? Ettől azonban megmenti őket a jó izlésünk és az a tisztelet, melyet járásunk más járás testületének határozatával szemben érez. Ami pedig a hazafiságból tartott leckét illeti, tartsa meg a cikkíró ur magának, ne henegejen, mert a hazafiság nem érdem, hanem kötelesség.

Ami pedig azon minősíthetetlen gyanúsítását, rossz akaratu ráfogását illeti, hogy én a nemzeti ellenálláskor nem vettem ki részemet, mint aljas rágalmat a leghatározottabban visszautasítom. — Hogy a cikkíró ur velem nem találkozott, az úgy értendő, hogy ő nem volt ott akkor, ahol minden jóra való magyar ember volt, de én ott voltam minden alkalommal és minden megyei határozat meghozatalánál közreműködtem. Hogy nem lármáztam, ez nem természetem, de hogy a kezeim között levő postai feladó revény szerint 1905 november 12-én 1/4 évi adómat a zalaegerszegi takarékpénztárba küldöttem a jóléti bizottságnak az ellenállási alapra, ez tény, mely jobban beszél minden szónál. És ha szükség lett volna reá, korlátlan öszeggel állottam volna rendelkezésre, ez is igaz. Tehát ne tanitson engem a cikkíró ur hazafiságra, lármázni, gyanúsítani könnyű, de a jóléti ember hallgat, dolgozik és eszelepszik. Nevetséges az, mikor a tojás tanítja a tyukot. Hogy a cikkíró ur esekély személyemet nem ismeri, nem tehetek róla, pedig nekem, mint akadémikus gazdának, földbirtokos, gépgyáros és gőzmalmosnak igen sok alkalmam van szolgálni járásomat, megyémet és hazámat, de evvel nem szokás eldieskedni. Nem tudom cikkíró ur miképpen szolgálja hazáját? Függetlenségi párti ember úgy is szolgálhatja hazáját, ha szerényen hallgat, de serényen dolgozik, ez az én eivem és meggyőződésem. Azután sajnálom, hogy a »Zala« még nem ismer, hiszen a nemzeti ellenállás idején huzamosabb ideig voltam előfizetője a lapnak. Bizony hamar felejt az ember! Azért csak tartsa meg a cikkíró ur a receptjeit magának, még akkor se adja ki, ha valaki kérné, mert ez legalább is nem mutatna jó izlésre. A »Novai nagyzást« pedig ajánlom vissza szívni, mert az itt nincsen és a szerénységből ne tessék leckét tartani, mert az meg ott nincsen.

Annyit mondhatok még, hogy ilyen maliciosus

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér »Glazur« fénymáz 90 f.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 f.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók: **Ján Ferenc cégnél Zalaegerszegen.**
Molnár Ignác cégnél Keszthelyen.

kirohanás éppen nem használ a függetlenség ügyének és elszomorító dolog, ha olyan egyén, aki hivatta gondolja magát a függetlenségi párt érdekében sikra szállni, saját nyáját nem ismeri. Végül pedig ahogyan én a kanizsai bizottsági tag urakat ismerni és tisztelni tanultam, nem hiszem, hogy a »Zala« ezen maliciosus cikkével magukat azonosítsák, vagy hogy annak megírására neki megbízást adtak volna.

Zalatárnok, 1908 május 2-án.

Idősb. Stádel János.

A gyölesos tótokra nem kell vigyázni, mert ezek tisztességes magyar kereskedők, akik Mária Terézia kora óta szabadon vásárolhatnak az egész országban s legtöbnyire felsőmagyarországi házi készítményű szövött árut és magyar gyártmányt, a tapasztalás szerint pedig csak jó portékát árulnak.

Zacsek István.

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.

Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

Kőbányai Polgári Sörfőző R. T.

Főraktár:

Fürst és Társánál

Zalaegerszegen, Rákóczi-u. 21. sz.

Király sör, Dupla márciusi

Palack sör mindenkor friss töltesü megrendelhető a főraktárnál.

Dupla maláta sör, Szent István védjegyű, mint kiváló gyógsör ajánlatos.

Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy az 1896. évi *Ezredéves Országos kiállítás*on az összes versenyző sörfőzők közül mi kaptuk a legnagyobb kitüntetést, a „Diszoklevelet“ hasonlóképpen 1900. évben Párisban, 1904. évben Flórencben, 1905. évben Nápolyban és Palermóban, mindenütt a legnagyobb díjjal, a *Grand Prix*-vel lettünk kitüntetve; jogosult tehát azon meggyőződésünk, hogy sörforgalmát nagyban emelni fogja azáltal, ha jövőben a mi söreink árusításával foglalkozik.

Szent István védjegyű Dupla Maláta sörünket, mint kiváló gyógsört ajánlják: dr Angyán, dr Elischer, dr Herzel, dr Kéty, dr Korányi, dr Laufenaier és dr Liebmann budapesti egyetemi tanár urak; továbbá: dr Glax tanár ur, cs. és kir. kormánytanácsos Abbázia, dr Ebers csász. tanácsos ur és dr Cottelli ur, 3 cs. és kir. fensége József főherceg udvari orvosa, Cirkvenica.

Árlejtési hirdetmény.

A zalaegerszegi »Chewrakadisa« izr. Szentegyelet elnöksége a zalaegerszegi izr. temető falkefítésének kibővítéséhez szükséges

építési munkák

biztosítására árlejtést hirdet. A részletes feltételek és a terv az izr. hitközség irodájában tekinthetők meg. A zárt írásbeli ajánlatok 10% bánatpénzzel együtt f. hó 24-éig a hitközségi irodában nyújtandók be.

Zalaegerszeg, 1908. május 8.

Rosenberg Zsigmond
sztegyeleti elnök.

Bokros Károly

Dréher

nagy éttermei

megnyitlak

Budapest, VI., Andrassy-ut 25. szám

a magy. kir. Operával szemben.

Fényesen berendezett szeparék és menyegzői termek.

A nagyrabesült vidéki közönség figyelmébe ajánlja magát Bokros Károly, a Grand Restaurant Dreher vendéglőse, Budapest, VI., Andrassy-ut 25.

Kostreintzi „KIRÁLYFORRÁS“ Rohitsch mellett.

Valóságos és legtisztább szénsavdus és lithiontartalmu első rangu **asztali és gyógviz.** Sokkal olcsóbb, mint egyéb hason minőségű ásványvizek.

Kostreintzi ásványviz vállalat, posta Podplatt, Pölschach mellett Steier.

Főlerakat: **KOSZTELITZ MIKSÁNÁL,**

Zalaegerszegen

fűszer, esemege és vegyeskereskedése **nagyban és kicsinyben.**

Nagykanizsai sörgyár főraktára.

Radó Henrik női divat kereskedése ZALAEGERSZEGEN.

Legolcsóbb
bevásárlási

forrás.

Jelszavam:

Kevés haszon,

nagy

forgalom!

Női öv és napernyő ujdonságok,

diszek, selymek, bársonyok, esőernyők, keztük, derékfűzők, alsószoknyák, bluzok, női- és férfiharishnyák, uri és női disznyakkendők, gallérok, zsebkendők, fátolok, csipkék, himzések

menyasszonyi fátolok, koszoruk és virágok,
pécsi Hamerli-féle keztük igen
nagy választékban!

ERDÉLYI JENŐ gépész és electrotechnikus

Telefon sz. 43.

ZALAEGERSZEGEN.

KÉSZIT:

Furott (artézi) és **ásott kutakat,** rossz vagy kevés vizet tartalmazókat mélyít és átalakít.

Szállít és felszerel szivattyukat kézi és géphajtásra.

Becserél meg nem felelő és régi szivattyukat.

Uj és használt szivattyukat állandóan raktáron tart.

Szagtalan árnyékszék, fürdő és mosdó berendezéseket, vízvezetékekkel vagy anélkül.

Vízvezetékek és csatornázások létesítését házak, kertek, ipartelepek, stb. részére.

Központi fűtéseket a legtakarékosabb tüzeléssel, kisebb (3—4 szobás) lakások részére is.

Fayence és mosaik lapokkal fal és padlóburkolatokat.

Hibás berendezéseket kezeség mellett átalakít.

Mindennemű **gépjavítást** szakszerűen készít és felvilágosítással, költségvetéssel díjtalanul szolgál.

Ajánlok

olcsó szőlő és csemete-
karókat, léczeket kerítés-
nek minden hosszúságban,
deszkát, cementet, minden-
nemű építkezési cikket,
vasalást, tűzhelyeket, festék-
neműeket legolcsóbb napi
árban

D. Horváth Győző
Zalaegerszeg.

Ingtalan árverés.

Nyitrai János és neje Monok Rozália nevében álló, a zalaegerszegi 2449 sz. tjkvben + 1474 (a) 2. és a zalaegerszegi 1638 sz. tjkvben + 1474 a/1 házszám alatt felvett Nyitrai János és Monok Rozália tulajdonát képező ház és rét nyilvános árverés alá kerül a zalaegerszegi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság irodájában,

1908. évi május hó 19-ik napján
délelőtt 10 órakor.

Kikiáltási ár: 4390 korona.
Bánatpénz: 439 korona.

Árverési feltételek a telekkönyvi
hivatalban megtekinthetők.

Zalaegerszegen, a város legforgal-
masabb pontján, jó menetű

nagy vendéglő,

rét, konyha-kert, nyári helyiség,
fedett kuglizóval, istállóval és egyéb
mellék-helyiségekkel együtt

szabad kézből eladó.

özv. Pál Józsefné.

DARUVÁR FÜRDŐ

Szalavornában a Déli vasút állomása.

Vasas hőforrások és iszapfürdők 34—50°C

Szalavornai svájcz, remek park, kiterjedt erdő ültetvények, márvány-
porcellán-, tükör- és lápfürdők. Fangógyógykezelés és hidegvizkúra,
Ujjonnan berendezett szénsavas fürdők. Kiváló gyógyhatás valamennyi
női bajknál, terméketlenségnél, vérértelenségnél, csuzos és köszvényes bántal-
máknál, valamint idegfájdalmáknál, különösen ischiásnál. — Fürdők 40 fillér.
Külön kabin 80 fillértől feljebb. Prospektussal szolgál díjmentesen
a fürdőigazgatóság.

1904-ben a Soproni kamarakerületi ipar és képzőművészeti kiállításon kitüntetve.

Jády Károly férfi-szabó

Zalaegerszeg, Rákóczy-utca 5. szám.

Van szerencsém a helybeli, ugyszintén a vidéki t. közönséget
értesíteni, hogy már 14 év óta fenálló **férfiszabó üzletemet** f. évi
május 1-től Rákóczy-utca 5. szám alatti üzlethelyiségbe helyeztem át.

**Nagy választék a hazai gácsi, zsolnai és brassói,
valamint angol és francia gyártmányu kelmékből.**

Ajánlom magam a legujabb divat szerint mindennemű polgári,
katonai és papi, ugyszinté gyermek ruhák elkészítésére.

Midőn a tisztelt közönség b. pártfogását kérem, megemlítem,
hogy régebbi bő tapasztalataim folytán is, legutóbb pedig a M. Kir.
Technológiai Iparmúzeumban tartott orsz. szabó-ipari mester tan-
folyamon jó sikerrel szerzett szakképzettségem által a mai kor igé-
nyeinek megfelelő kiszolgálást biztosíthatok. A megrendeléseket saját
felügyeletem mellett teljes megelégedésre teljesítem.

Tisztelettel

Jády Károly férfiszabó.

Jutányos árak!

Pontos kiszolgálás!

Kitűnő szabászat.

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul.
KELLEMEK, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS.
RENKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALIVIZ.
Orvosilag ajánlva. Orvosilag ajánlva.

Ivógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a
vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképző-
désnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántal-
mainál kitűnő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschong buzaiási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy a Weisz Ede-
féle házban, — a vármegyeház átellenében — levő iroda-helyiségemben **tűzifára,**
különbféle **kőszénre, koksza** és **faszénre** megrendeléseket felveszek.
Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és fia.

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet
sérvbajosok, ferdénöttek és
amputáltak részére.

Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 8., felemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul
rendelkezésre áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele
vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők
már 5 koronától felfelé.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által
lelküismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és leg-
nagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus cikkek a legfinomabb minőségekben,
orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül meg-
bízhatóak. Tucatanként 2-16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége”
című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak
ellenszereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát
bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az
intézet igazgatósága.

NOXIN

A
LEGJOBB
CIPŐ-
KRÉM

NOXIN

A szabadalmazott
KULCSCSAL.

Minden jobb üzletben kapható.

HOCHSINGER TESTVÉREK
BUDAPEST.

A
versenyáruházba
gyönyörű cipők.
óriási választéku
diszes női kalapok
és napernyők
= érkeztek. =

A KI SZÉP AKAR LENNI, ARADI IBOLYA-CRÉMET,

használja egyedül

a Hajós-féle

mert a világ minden részéről jövő hálaíratok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget és mindennemű arctisztatlanságot varázsszerű
gyorsan eltüntet. **Ára egy tégelynek 1 korona.**

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és
elfogadni.

Kapható a készítőnél: **HAJÓS ÁRPÁD** gyógyszerüzletében, **ARAD.**

Főraktár: Budapesten Török József gyógyszerüzletében, Király-utca 12. sz. Zalaegerszegen:
Gáspár Géza illatszerüzletében, továbbá minden gyógyszerüzlet, illatszerüzlet és drogeriában.

T. c.

Szíves figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek, minden néven nevezendő régi kályhák
átalakítási munkálatát, vala- **„REFORM”** fatüzelésre alakítandó kályhakat, legcél-
mint az ismert szabadalmazott **„REFORM”** szerűben a tavasz mentén eszközöltetni.

Megjegyzésül felhozzuk, hogy a legegészségesebb és legtisztább otthont csakis az
ismert szab. **„REFORM”** fatüzeléses kályhák szolgáltatják.

Kiváló tisztelettel

HARDTMUTH L. és C.

Budapest, VI., Andrassy-ut 6. sz.

Mc Cormick

amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

Knecht E. John igazgató.

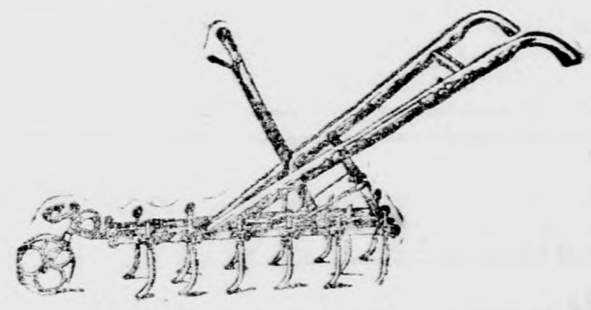
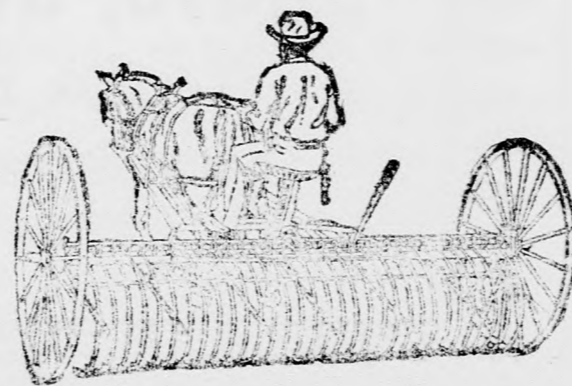
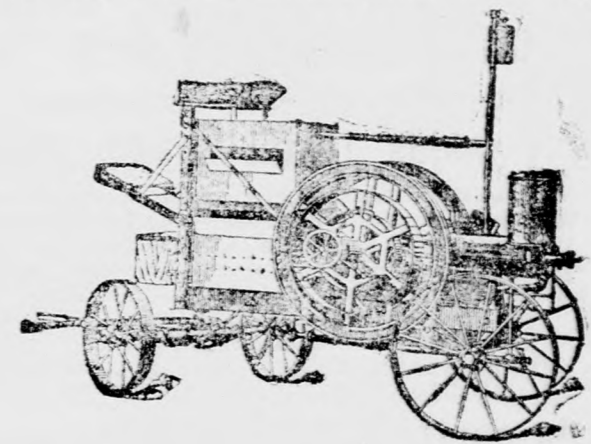
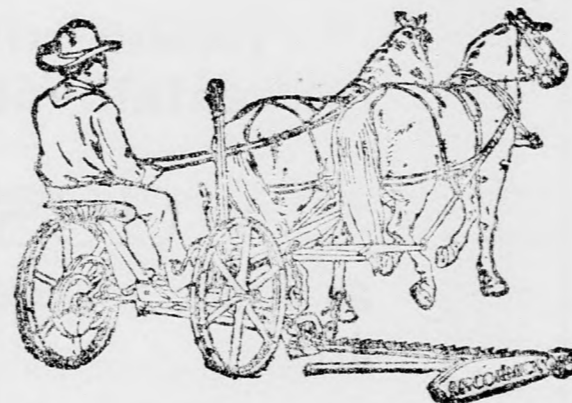
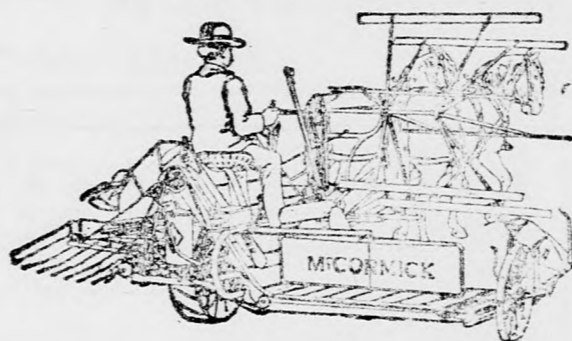
Mc Cormick kévekötő-arató-

gépei és marokrakó-arató-

gépei a magyar viszonyoknak

megfelelően külön lesznek gyártva.

Ez nem üres frázis, hanem tény!

Összes gépmintéinkről szóló képes katalógusunkat kívánatra hármentve küldjük.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az **összes rovarokat gyorsan és
alaposan** kipusztítja; üvegekben —30, —60, 1— és 2— koro-
náért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

csakis **poloskák** ellen üvegekben —40, —80, 1-20, 2-60 és
5— koronáért kapható minden jobb drogeriában, fűszer- és festék-
kereskedésben, ahol Tirgram-plakátok ki vannak függesztve. Ügyel-
jünk a **„TIRGRAM”** névre. Gyár: Budapest, VI. ker.,
Kossuth-utca 1.

Kapható Zalaegerszegen Gyarmati Vilmosnál.

LEOPOLD GYULA

hirdetési irodája által Budapest, Erzsébet-körút 21. 200 napos közértesítő

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség.

Kérjen határozottan: **Garvens-szivattyut**

Garvens-művek, WIEN XX/2.

Levelés magyarai és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tyukszemet, borkeményedést azonnal eltávolít a Kaiser-féle **TYUKSZEMHALÁL**

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sóborszesz az **ERŐ SÓBORSZESZ**

ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utánvét mellett a **"KOSMOS"** vegyszert és kozmetikai laboratórium.

GYÖR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek

BARTA-féle erdei gyümölcsbetétek, zselék, szörpök, gomba-, hús- és főzelék-konzervek, nemes borovicákat, legkiválóbb minőségben szállít — előkelőbb fűszerek kivételével is a

BÉLHURUT (hasmenés), gyomorgörcs legjobb gyógyszere a BARTA-féle fokete áfonya-gyógybor, kapható gyógyszereszeknél. 5 üveget 8 k-ért bérmentve szállít

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Sáposzegye). — Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVAGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.

Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszerárakban.

Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-tér.

PLATSCHEK VILMOS

elismerett legolcsóbb, legszilárdabb **FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza**

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

RIVOLI fényképezési és festészeti műtermében **BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.**

készülnek csak elsőrendű művészies kivitelben fényképnagyítások, aquarell- és olajfestmények. Másolások selgymre, bársonyra, fára, elefántcsontra stb. Gross, függelék, tü stb., apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett fényképek sírkövekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

DIGESTOL GLÜCK

Deboxa 2 kor.

Postai szék díjás **"FÉHÉR GALAMB"** gyógyszerár **BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93**

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Meglepő haladás!

FICHTENIN

a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenféle férget a lakásban ép úgy, mint mindennemű hernyót, vérszívó levetetőt és egyéb kárt és valeményben kártékony állatokat és azok petéit azonnal megöli.

Legmegbízhatóbb védőeszer szennyeg és csarás ellen. Használati utasítás szerinti való eljárás mellett biztosítjuk a feltétlen eredményt.

Vezetékviseleők Magyarországon részére: **DIAMANT és VADAS**

Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-51.

BOGDÁNY

szerencsése paratlan!

Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis **BOGDÁNY S.**

ővárosi sorsjegyiroda r. t. nál **BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.**

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA

3 nap alatt **hirtelen kint** — Téglap. K 1-20 —

Dr. KOVÁCS gyógyszerár **Budapest, Gyár-utca 17.**

„Tollent-típus” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal **PARIS SZÁLLÓDÁ**

Beretvás - MIGRAIN - pasztillát, mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Főár: **BERETVÁS TAMÁS** gyógyszerár **KISPEST, Rákóczi-utca 2.**

Ingyen postai szállítás 8 doboz rendelésnél.

PARIS SZÁLLÓDÁ

Szállódnak: Simon Pál

Budapest, VI., Váci-körút 22. sz.

100 szoba 2-20 K-ig feljebb, kizárólagosan és villanyvilágítással együtt. Fürdők, székények, kávéház, étterem. Villamos vasúti megállóhely az óceán pályaudvarok és határ felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.

Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.

homopátiái rendelő-intézete

idült betegeknekben azonnali hatására

Budapest, VII., Rákóczi-körút 18. sz.

KATZER

szőrmearúli ósöröngyek és az egész világon el vannak terjedve.

Első és legnagyobb molylár ellen védő rész. társ.

GÁNÓCZ GYÓGY-FÜRDŐ.

Szepesmegyében, a Kassa-oderbergi vasút fővonalán Poprádfelka állomásától 30 perc.

— Posta, vasút, telefon és csendőrőrs helyben. —

Fürdőidény május 15-től szept. 15-ig.

Rendkívüli szénsavtartalmu 24 fokú természetes hévízzel, mely most újból lett vegylenyezve és a fürdőtelep ujjannan vízvezetékkel ellátva. Férfi- és női tükörkádforók masszázsal és hideg gyógyvíz alkalmazásával. — Ajánlatos reuma, köszvény, ischiás, ideges szívbetegségek, gyomorhurut, emésztési bántalmaknál, vérértékesítésnél, női bajoknál, sőt izomhüveléseknél, görvélyes bántalmaknál és angolkórnaál felülmulthatatlan s egyedül. Szobák naponta 1-20 koronától feljebb. Házilag kezelt kútnő, jó, izletes és olcsó ellátás.

— A la carte és table d'hôte. —

Elő- és utóidényben tetemes árengedmény. Állandó fürdőorvos. Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küld a fürdőgondnokság Gánócz vagy a Menetjegyiroda Budapest, Vigadó-tér 1. szám.

Kosár árjegyzék.

- 5 kgr. tartalmu fehér vesszőből font fedeles és füles gyümölcskosár 100 drb 28 K.
- 8 kgr. tartalmu fehér vesszőből font fedeles és füles gyümölcskosár 100 drb 34 K.
- 10 kgr. tartalmu fehér vesszőből font fedeles és füles gyümölcskosár 100 drb 44 K.
- 40-50 literes tartalmu gazdasági kosarak 100 drb 38 K.
- 0) cirokseprő, kétszer varrva, rövid szakál 100 drb 28 K.
- 1) cirokseprő, háromszor varrva, közép szakál 100 drb 34 K.
- 2) cirokseprő, négyszer varrva, közép szakál 100 drb 40 K.
- 3) cirokseprő, négyszer varrva, hosszú szakál 100 drb 46 K.
- 4) cirokseprő, ötször varrva, hosszú szakál 100 drb 52 K.

Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkeze **Temesvár.**

Értesítés.

Tisztelettel értesítem az építető közönséget, hogy az ujjannan épült **zalalövői gőzerőre berendezett deszka metszőn** az eladás megkezdődött és mindennap kapható jutányos áron **padló, deszka, lécs és heveder.**

Törzsök metszést jutányos áron elfogadok.

Szives pártfogást kér tisztelettel **Frim Jónás.**

Pártoljuk a hazai kereskedelmet!

Szén-, koks-, briket-, kovácsszén- és antracit-fogyasztók

gazdák, gyártelepek, kereskedők, intézetek, — mielőtt szükségletüket fedezik, — bizalommal forduljanak

RADNAY KÁROLY céghez **Budapest, Váci-körút 78.**

Sürgöny-cím: **ANTRACIT, BUDAPEST.**

Legkiválóbb minőségek, különlegességek, összes ipari, gazdasági és házi célokra. Interurban telefon 154. Gözszántásra és cséplésre rendeléseket későbbi szállításra már most feladni kérem.